

Utgiftsområde 18

Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande
samt konsumentpolitik

Utgiftsområde 18 – Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.....	5
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	5
2.1.1	Utvecklad resultatredovisning till riksdagen.....	5
2.2	Utgiftsutveckling.....	6
2.3	Skatteutgifter	7
2.4	Mål för utgiftsområdet.....	8
3	Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet.....	9
3.1	Mål för området.....	9
3.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	9
3.3	Resultatredovisning.....	9
3.3.1	Goda förutsättningar för hushållning med naturresurser och ekonomisk utveckling	9
3.3.2	Goda och hållbara livsmiljöer.....	15
3.3.3	Hållbarhet i byggande och förvaltning.....	17
3.3.4	En väl fungerande bostadsmarknad och ekonomisk utveckling ...	20
3.4	Analys och slutsatser	24
3.4.1	Effektivare samhällsbyggnadsprocess gynnar bostadsbyggandet ..	24
3.4.2	Statliga insatser bidrar till goda och hållbara livsmiljöer	25
3.4.3	Boverkets arbete bidrar till en effektivare byggprocess.....	25
3.4.4	Statliga insatser bidrar till ett hållbart byggande	26
3.4.5	Statliga insatser för att underlätta bostadsbyggande	26
3.4.6	Det saknas en samlad bedömning av behoven på bostadsmarknaden.....	26
3.5	Politikens inriktning	27
3.6	Budgetförslag.....	29
3.6.1	1:1 Bostadspolitisk utveckling	29
3.6.2	1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	30
3.6.3	1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	31
3.6.4	1:4 Boverket	32
3.6.5	1:5 Statens geotekniska institut	34
3.6.6	1:6 Lantmäteriet.....	36
3.6.7	1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer.....	38
3.6.8	1:8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande.....	39
3.6.9	1:9 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	41
3.6.10	Innovativt och hållbart byggande	41
4	Konsumentpolitik.....	43
4.1	Mål för området.....	43
4.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	43
4.3	Resultatredovisning	43
4.3.1	Ändamålsenliga insatser för att motverka affärsmetoder som skadar konsumenter	43
4.3.2	God regelefterlevnad på produktsäkerhetsområdet.....	44
4.3.3	En trovärdig och effektiv tvistlösning utanför domstol.....	44

4.3.4	Ett välanvänt konsumentstöd.....	45
4.3.5	Varierande resultat för insatser för att främja hållbar konsumtion.....	46
4.4	Analys och slutsatser	46
4.5	Politikens inriktning	47
4.5.1	Ett konsumentskydd i takt med utvecklingen.....	47
4.5.2	En mer effektiv tillsyn av fastighetsmäklartjänster	47
4.5.3	Goda möjligheter för konsumenter att få tvister med företag prövade.....	47
4.5.4	Ett mer ändamålsenligt och behovsanpassat konsumentstöd.....	48
4.5.5	Ett mer effektivt arbete med miljömässigt hållbar konsumtion	48
4.6	Budgetförslag.....	49
4.6.1	2:1 Konsumentverket	49
4.6.2	2:2 Allmänna reklamationsnämnden	50
4.6.3	2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	51
4.6.4	2:4 Åtgärder på konsumentområdet.....	52
4.6.5	2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	53

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, avlösen av kommunala borgensåtaganden och lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativa hyresrätter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor (avsnitt 3.6.4).
2. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2021 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2021 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Bostadspolitisk utveckling	20 600
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	12 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000
1:4 Boverket	342 583
1:5 Statens geotekniska institut	55 328
1:6 Lantmäteriet	669 014
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	955 000
1:8 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 150 000
1:9 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	20 000
1:10 Innovativt och hållbart byggande	37 000
2:1 Konsumentverket	169 689
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	52 148
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	29 884
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	17 559
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374
Summa anslag inom utgiftsområdet	5 578 679

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	12 500	2022–2024
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	1 500 000	2022–2023
1:8 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	9 300 000	2022–2024
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	15 000	2022–2023
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	10 827 500	

2 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Huvuddelen av resurserna inom området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet avser bostadspolitiskt inriktad verksamhet. Myndigheterna Boverket, Lantmäteriet och Statens geotekniska institut ingår i området, som även omfattar stora statliga garantiåtaganden och skatteutgifter. Även Statens Bostadsomvandling AB och Swedesurvey AB hör till området. Huvuddelen av anslagen avser transfereringar i form av investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande samt förvaltningsutgifter. Inom området bedrivs internationellt samarbete som bl.a. avser deltagande i verksamhet inom Förenta nationerna (UN Habitat och Unesco) och Europeiska unionen.

Insatserna inom området konsumentpolitiken, dvs. konsumentskyddande lagstiftning och tillsyn, tvistlösning utanför domstol samt opartisk konsumentinformation och vägledning, tar i huvudsak sikte på samtliga konsumentmarknader. Insatserna berör därför även flera andra områden och verksamheter. De myndigheter som har uppdrag inom konsumentpolitiken, och vars verksamhet behandlas inom utgiftsområdet, är Konsumentverket med Konsumentombudsmannen, Allmänna reklamationsnämnden och Fastighetsmäklarinspektionen. Även det statliga bolaget Miljömärkning Sverige AB har uppgifter inom konsumentpolitiken. Inom området anslås medel för förvaltningsutgifter, för åtgärder på konsumentområdet samt för bidrag till miljömärkning av produkter.

2.1.1 Utvecklad resultatredovisning till riksdagen

Ett arbete har bedrivits inom Regeringskansliet för att utveckla resultatredovisningen till riksdagen (se vidare Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 11.4). Arbetet har medfört att resultatredovisningen i årets budgetproposition ser annorlunda ut jämfört med tidigare år.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2019	Budget 2020 ¹	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet	2 783	3 461	3 668	5 305	7 533	6 959
1:1 Bostadspolitisk utveckling	15	21	20	21	6	6
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	3	25	8	13	13	13
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	1	43	4	43	43	43
1:4 Boverket	311	337	338	343	295	268
1:5 Statens geotekniska institut	48	51	51	55	57	52
1:6 Lantmäteriet	615	661	667	669	670	678
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	55	165	162	955	2 400	1 000
1:8 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	1 677	2 100	2 373	3 150	4 050	4 900
1:9 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	32	34	34	20		
1:10 Innovativt och hållbart byggande	27	25	11	37		
Konsumentpolitik	269	273	269	274	270	273
2:1 Konsumentverket	167	169	167	170	170	172
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	51	56	53	52	53	53
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	25	28	27	30	30	30
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	22	17	17	18	14	14
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	4	4	4	4	4	4
Äldreanslag						
2019 1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande						
Totalt för utgiftsområde 18	3 052	3 735	3 937	5 579	7 803	7 232

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

**Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2021–2023 för utgiftsområde 18
Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik**

Miljoner kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	3 727	3 727	3 727
Pris- och löneomräkning ²	19	29	44
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP21 ³	1 833	4 048	3 462
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	5 579	7 803	7 232

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20: FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 5 579 miljoner kronor 2021. I jämförelse med de anvisade medlen för 2020 ökar därmed ramen för utgiftsområdet med 1 852 miljoner kronor.

**Tabell 2.3 Utgiftsram 2021 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 18
Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik**

Miljoner kronor

	2021
Transfereringar ¹	4 114
Verksamhetsutgifter ²	1 459
Investeringar ³	5
Summa utgiftsram	5 578

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2019 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Transfereringar i form av investeringsstöd för anordnade av hyresbostäder och bostäder för studerande samt stöd för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus utgör en stor del av ramen.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik redovisas i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det dock även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 13.41). Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2019/20:98). I det följande redovisas skatteutgifter med koppling till utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Miljoner kronor

	2020	2021
Avkastning eget hem	21 240	23 270
Avkastning bostadsrättsfastighet	3 460	3 710
Nedsatt kapitalvinstskatt vid försäljning av eget hem och bostadsrätt	11 950	12 640
Nedsatt fastighetsavgift småhus	910	940
Nedsatt fastighetsavgift hyreshus	160	160
Nedsatt fastighetsavgift ägarlägenheter	0	0
Ränteutgifter för egnahem	-	-
Försäljning av tomtmark och byggnader	2 350	2 400
Uttagsbeskattning avseende vissa fastighetstjänster	-	-
Begränsad fastighetsavgift för pensionärer	380	400
Fastighetsskatt respektive fastighetsavgift på hyreshus, ägarlägenheter och småhus	-1 530	-1 580
Totalt för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	38 920	41 940

Anm: Ett "-" betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:CU1, rskr. 2011/12:89). Målet för området bostadsmarknad är även långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:CU1, rskr. 2008/09:116).

Målet för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:76).

3 Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet

3.1 Mål för området

Se avsnitt 2.4.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Antalet resultatindikatorer och bedömningsgrunder har minskats för att det ska bli tydligare vilka som är centrala för resultatbedömningen. I resultatredovisningen används dock vissa av de tidigare angivna resultatindikatorerna och bedömningsgrunderna som komplement.

De indikatorer och bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom denna del av utgiftsområdet är följande:

- antal antagna översiktsplaner,
- antal antagna detaljplaner,
- handläggningstider inom fastighetsbildningsverksamheten,
- antal kommuner som integrerar stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter,
- insatser för att främja goda och hållbara livsmiljöer,
- produktionskostnader för bostäder,
- genomsnittlig energiprestanda,
- antal färdigställda och påbörjade bostäder i förhållande till befolkningsutvecklingen, och
- kommunala bedömningar av läget på bostadsmarknaden.

3.3 Resultatredovisning

3.3.1 Goda förutsättningar för hushållning med naturresurser och ekonomisk utveckling

I detta avsnitt redovisas resultat med koppling till den del av målet som handlar om att underlätta ekonomisk utveckling och främja en långsiktigt god hushållning med naturresurser genom samhällsbyggnadsprocessen. Som resultatindikatorer används dels antalet antagna översiktsplaner och detaljplaner, dels handläggningstider inom fastighetsbildningsverksamheten. Den förstnämnda indikatorn har valts för att den kan antas visa på en förändrad mark- och vattenanvändning i kommuner, som bl.a. är viktig för ekonomisk aktivitet och utveckling. Vidare anger en aktuell översiktsplan inriktningen för kommunens långsiktiga utveckling av den fysiska miljön och ger därigenom förutsättningar för en god hushållning med naturresurser. Handläggningstider inom fastighetsbildningsverksamheten har valts som resultatindikator eftersom den speglar möjligheten att ändra och säkra markens indelning i fastigheter, vilket är en förutsättning för ekonomisk utveckling.

Regional planering

Den 1 januari 2019 infördes nya bestämmelser om regional fysisk planering i plan- och bygglagen (2010:900). Respektive region ansvarar för den regionala fysiska planeringen inom sitt län och sådan planering är obligatorisk i Stockholms och Skåne län. Regionernas uppgifter omfattar bl.a. att anta en regionplan. Planen ska ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser, och bör kunna bidra till att tillgodose det riksdagsbundna målet för området, bl.a. genom en förbättrad bostadsförsörjning och genom att stärka det regionala arbetet med att minska klimatpåverkan.

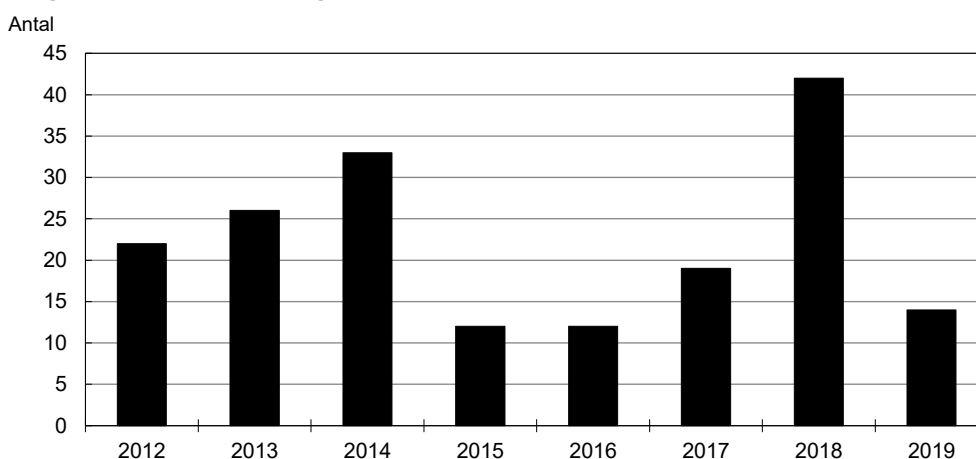
Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen bör ta nödvändiga initiativ för att fler län ska omfattas av regional fysisk planering (bet. 2018/19:CU2 punkt 2, rskr. 2018/19:31). Under 2019 genomfördes därför tre konferenser med de regioner som inte omfattas av regeringen om obligatorisk fysisk planering för att sondera intresset för att införa detta krav i ytterligare län. Därefter har även skriftliga synpunkter inhämtats från berörda regioner. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat. Ärendet bereds vidare inom Regeringskansliet.

Regeringen har även uppdragit åt länsstyrelserna i Stockholms respektive Skåne län att, med anledning av de nya bestämmelserna om regional fysisk planering, och de nya uppgifter som därmed tillförts länsstyrelserna, utveckla ändamålsenliga och enhetliga arbetssätt för sin medverkan i regional fysisk planering (Fi2019/02438/SPN).

Antalet antagna översiktsplaner minskar

År 2019 antog 14 kommuner nya översiktsplaner som har fått laga kraft enligt Boverkets plan- och byggenkät (Fi2020/02017/SPN), vilket var betydligt färre än föregående år, se diagram 3.1. År 2018 skedde nästan en dubblering av antalet antagna översiktsplaner jämfört med året dessförinnan. Därutöver aktualitetsprövade 17 kommuner sin översiktsplan, vilket var något färre än föregående år, då 29 kommuner aktualitetsprövade sin översiktsplan. Vid utgången av 2019 var det endast 7 kommuner som hade en översiktsplan som antagits under 1990-talet. Majoriteten av de kommuner som fortfarande har en översiktsplan från 1990-talet arbetar med att ta fram en ny.

Diagram 3.1 Antal antagna översiktsplaner

Källa: Boverket.

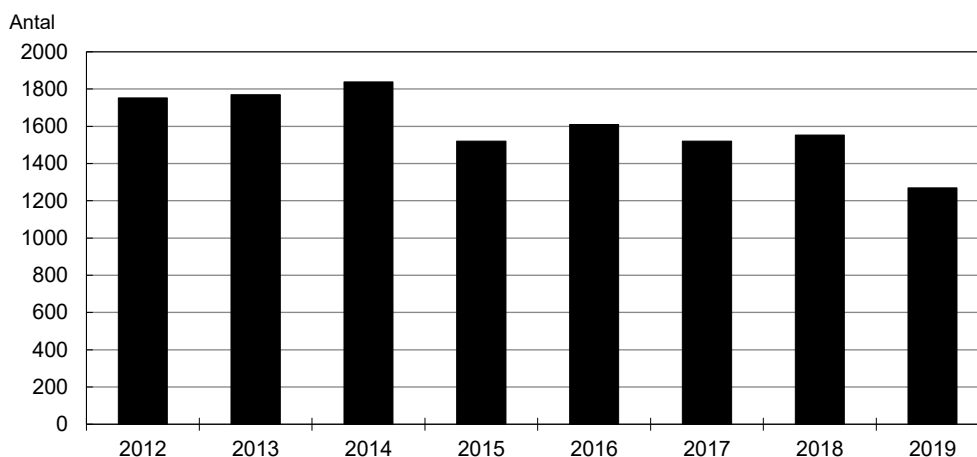
Resultatet visar på en minskad aktivitet i kommuner under 2019 när det gäller översiktsplanering. Det färre antalet antagna översiktsplaner och aktualitetsprövningar

av översiktsplaner ska dock sättas i relation till 2018 års höga notering. Den långsiktiga trenden är att antalet antagna översiktsplaner minskar i början av kommunfullmäktiges mandatperiod för att därefter successivt öka.

Antalet antagna detaljplaner minskar

År 2019 antogs ca 1 270 detaljplaner i kommunerna enligt Boverkets plan- och byggenkät, vilket var färre än 2018, se diagram 3.2.

Diagram 3.2 Antal antagna detaljplaner

Källa: Boverket.

Det minskade antalet antagna detaljplaner visar på en minskad aktivitet i kommunerna när det gäller planeringen för en förändrad markanvändning. Antalet detaljplaner som antogs 2019 låg på den lägsta nivån sedan mätningarna påbörjades 2005.

En planberedskap hos kommuner är en förutsättning för ekonomisk utveckling och bedöms utifrån antal antagna detaljplaner. Det lägre antalet antagna detaljplaner kan ha flera orsaker och behöver inte innebära att kommunernas planberedskap har minskat. Detaljplanerna kan t.ex. i ökad grad omfatta större planområden. Vidare kan efterfrågan på detaljplanelagda områden ha minskat. Detaljplaneaktiviteten var liksom tidigare år störst i de län där landets tre största städer ligger. Kommunerna i Stockholm, Västra Götalands och Skåne län antog tillsammans 40 procent av samtliga antagna detaljplaner 2019. Det visar på en koncentration av den ekonomiska aktiviteten, och att efterfrågan på förändrad markanvändning och utveckling är som störst i dessa kommuner.

Boverkets plan- och byggenkät visar att 13 planeringsbesked lämnades 2019. År 2018 lämnades 12 planeringsbesked. Uppföljningen visar att det fortsatt är få kommuner som begär planeringsbesked av länsstyrelsen. Planeringsbesked, som infördes 2017, är en möjlighet för kommuner att i ett tidigt skede begära ett besked från länsstyrelsen när det råder stor osäkerhet om förutsättningarna för planeringen. Ett sådant besked kan bidra till en effektivare och kortare process för planläggning, som kan leda till att det blir lättare att tillgodose behovet av bostäder. Huvuddelen av de planeringsbesked som lämnades av länsstyrelserna 2019 var negativa.

År 2019 prövades ca 350 överklagade planärenden av de fem mark- och miljödomstolarna, vilket var färre jämfört med 2018. Sammanlagt överprövade länsstyrelserna 24 detaljplaner inom ramen för den statliga tillsynen 2019, vilket var färre än året innan.

Resultatet visar att antalet överklagade planärenden hos mark- och miljödomstolarna har varit relativt konstant under de senaste åren. Det går inte att säga att benägenheten att överklaga antagna detaljplaner har ökat. En stor andel av detaljplanerna överklagas, men få av överklagandena leder till att den aktuella planen upphävs. Även antalet detaljplaner som länsstyrelsen prövar har varit relativt konstant under en lång tid. Det är fortsatt ett litet antal detaljplaner som överprövas av länsstyrelsen inom ramen för den statliga tillsynen.

Antalet bygglov ökar

År 2019 beviljades omkring 95 000 bygglov och förhandsbesked. Det var en ökning jämfört med 2018, då 85 000 bygglov och förhandsbesked meddelades.

Antalet beviljade bygglov och förhandsbesked ger bl.a. en indikation på byggverksamheten som är en del av målet om att underlätta ekonomisk utveckling. Resultatet visar på en ökad aktivitet bl.a. när det gäller att genomföra kommunens antagna detaljplaner. Det förekommer dock stora variationer mellan kommunerna. Många bygglov och förhandsbesked beviljas vidare utanför detaljplanelagt område.

Sammanlagt överklagades över 3 500 bygglov och förhandsbesked till länsstyrelserna 2019. Motsvarande siffra för 2018 var nästan 3 000. År 2019 överklagades ca 1 700 ärenden till mark- och miljödomstol, vilket var en ökning jämfört med föregående år, då knappt 900 ärenden överklagades. Resultatet visar på en ökning när det gäller benägenheten att överklaga beslut till mark- och miljödomstolarna. Över tid har det dock skett relativt små förändringar när det gäller överklagade bygglov. Antalet överklagade beslut om bygglov och förhandsbesked har legat på ungefär samma nivå de senaste tio åren.

Allt fler äldre fastighetsbildningsärenden avslutas

I syfte att minska, mäta och följa upp handläggningstiderna inom fastighetsbildningsverksamheten har regeringen gett Lantmäteriet i uppdrag att, med utgångspunkt i rapporten Gemensam målsättning för nyckeltal (N2018/03366/SUBT), införa en ny uppföljningsmodell. Arbetet med att införa den nya uppföljningsmodellen ger förutsättningar för ett mer ändamålsenligt sätt att mäta, redovisa och styra fastighetsbildningsärenden. Nya nyckeltal för att följa Lantmäteriets ärenden redovisades för första gången i myndighetens årsredovisning för 2019. Med stöd i den nya uppföljningsmodellen har Lantmäteriet tagit fram en gemensam struktur för ständiga förbättringar och under 2019 genomfört åtgärder för att utveckla och förbättra sina processer.

År 2019 prioriterade Lantmäteriet att avsluta äldre ärenden. Myndigheten avslutade 50 procent fler äldre ärenden 2019 än 2018. När äldre ärenden avslutas bidrar de till att höja de genomsnittliga handläggningstiderna. Trots att äldre ärenden har prioriterats så har handläggningstiderna ändå kunnat hållas stabila. Avslutandet av äldre ärenden är en viktig åtgärd för att över tid korta handläggningstiderna. Lantmäteriets ärenden följs nu upp i sju olika kategorier. Två av dessa ingår i redovisningen av den genomsnittliga handläggningstiden i tabell 3.1. Uppföljningsmodellen är ny och genomgår fortfarande vissa förändringar, vilket innebär att det är svårt att följa handläggningstidernas utveckling jämfört med föregående år. Kategorin Kommersiell och offentlig mark- och fastighetsutveckling har utökats, och omfattar nu mer än dubbelt så många ärenden som föregående år. Även kategorin Infrastruktur har justerats, men inte i samma omfattning.

Tabell 3.1 Genomsnittlig handläggningstid hos Lantmäteriet

Veckor

	2016	2017	2018	2019
Kommersiell och offentlig mark- och fastighetsutveckling	58	52	57	62
Infrastruktur	156	143	122	123

Källa: Lantmäteriet.

Andelen överklagade ärenden och fakturor är i viss mån ett mått på kvaliteten i ärendena, och ger en indikation på om arbetet med att korta handläggningstiderna kan ske med bibehållen kvalitet i avgörandena. Andelen överklagade och återförvisade ärenden ökade marginellt hos både Lantmäteriet och de kommunala lantmäterimyndigheterna 2019 jämfört med 2018. Andelen överklagade fakturor minskade för Lantmäteriet 2019 jämfört med 2018, men ligger fortfarande på en hög nivå jämfört med åren dessförinnan.

Utbildning ger effektivare tillämpning av plan- och bygglagen

Boverket har fått i uppdrag att genomföra kompetensinsatser för att främja en mer enhetlig och effektiv tillämpning av plan- och bygglagen i kommunerna och på länsstyrelserna (N2016/07801/PBB). Enligt Boverket deltog drygt 4 300 personer i utbildningarna 2016–2019. Satsningen syftar till att effektivisera samhällsbyggnadsprocessen, vilket bidrar till att nå målet att underlätta för ekonomisk utveckling och främja långsiktigt god hushållning med naturresurser.

Under 2020 har Boverket bl.a. fortsatt arbetet med att färdigställa fler stora utbildningspaket, varav ett avser kulturvärden, samt fortsatt att fylla på sin kunskapsbank med relevant och efterfrågad vägledning, stärka nätverk och öka kännedomen om det stödmaterial som finns att använda. Boverket har också arbetat med att fortsätta förvalta, vidareutveckla och sprida erfarenheterna av det arbete som utförts.

Informationsförsörjning och digitalt samhällsbyggande

Samhällsbyggnadsprocessen bidrar till att underlätta ekonomisk utveckling och främja en långsiktigt god hushållning med naturresurser. En förutsättning för en effektiv och ändamålsenlig samhällsbyggnadsprocess är att den tar tillvara på digitaliseringens möjligheter och förses med aktuell och korrekt information om Sveriges geografi och fastigheter.

Lantmäteriet förser allmänheten, den offentliga sektorn och näringslivet med information om Sveriges geografi och fastigheter, s.k. geodata. De flesta personer använder geodata dagligen, både privat och i yrkeslivet. Geodata utgör också ofta basen i appar, e-tjänster och handläggningsstöd. Lantmäteriet har ett leveransindex som visar hur mycket data som levererats till samhället via geodataprodukterna och geodatatjänsterna. Mellan 2018 och 2019 ökade detta index med 53 procent, vilket ger en indikation om samhällets ökande efterfrågan på geodata och Lantmäteriets förmåga att leverera denna. Under 2020 har Lantmäteriet, genom Geodatarådet, tagit fram en geodatastrategi för 2021–2025, för att ersätta den nuvarande strategin som sträcker sig t.o.m. 2020.

År 2019 slutfördes laserskanningen för den nationella höjdmodellen, och i början av 2020 var den nationella höjdmodellen färdigställd. Uppbyggnaden av en rikstäckande höjdmodell genomfördes som ett viktigt planeringsunderlag för klimatanpassningsändamål och pågick i elva år. Inom ramen för ett regeringsuppdrag till Lantmäteriet, Skogsstyrelsen och Sveriges lantbruksuniversitet, som påbörjades 2018, har Lantmäteriet även laserskannat Sveriges skogsmark för skogsbrukets behov. Omkring 20 procent av Sveriges skogsmarker är nu skannade.

En digital samhällsbyggnadsprocess innebär att det från idé till färdig byggnad går att utbyta information på ett säkert, standardiserat och digitalt sätt. Detta säkerställer att informationen som används är aktuell, relevant och korrekt och ger förutsättningar för ett effektivt flöde mellan olika delprocesser för en effektiv och rationell helhet. All den information som behövs i samhällsbyggnadsprocessen kan delas upp i ca 150 olika informationsmängder. Av dessa tillgängliggörs endast en bråkdel på ett säkert, standardiserat och digitalt sätt på nationell nivå. Regeringen har därför inlett ett arbete för att utveckla informationsförsörjningen så att den motsvarar det nationella behovet inom samhällsbyggnadsprocessen.

Lantmäteriet har fått regeringens uppdrag att etablera en digital infrastruktur för att tillgängliggöra minst två informationsmängder i samhällsbyggnadsprocessen (Fi2020/00358/SPN). Under 2020 har arbetet med att tillgängliggöra informationsmängderna detaljplaner och byggnadsinformation påbörjats. Det har redan resulterat i att de företag som levererar system till kommunerna påbörjat omställningen för att hantera dessa informationsmängder.

Under 2019 arbetade Lantmäteriet med att förstärka sin verksamhet i Kiruna i syfte att skapa förutsättningar för en fortsatt enhetlig, effektiv och digitaliserad samhällsbyggnadsprocess (Fi2019/02342/SPN).

Hållbart markbyggande

Markens hållfasthet och andra geotekniska egenskaper påverkar i hög grad dess byggbarhet samt förutsättningar för byggnader, vägar och järnvägar, och därmed också möjligheten nå målet att långsiktigt främja en god hushållning med naturresurser. Enligt en bestämmelse i plan- och bygglagen, som trädde i kraft den 1 augusti 2018, ska det av översiktsplanen framgå hur kommunen bedömer risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade. Det ska även framgå hur sådana risker kan minska eller upphöra. De flesta kommuner saknar enligt Boverket egen geotekniska kompetens (Boverkets rapport 2019:9). Merparten av kommunernas översiktsplaner innehåller enligt myndigheten inte heller någon analys och värdering av geotekniska risker. Till följd av detta senareläggs ofta lämplighetsprövningen av bebyggelseutveckling med avseende på geotekniska frågor till detaljplan eller bygglov. Flera kommuner har framfört önskemål om kompetenshöjande insatser. Samtidigt ökar antalet ärenden och remisser från bl.a. kommunerna till Statens geotekniska institut.

Tillkännagivande om att utveckla plan- och bygglagen

Riksdagen har i ett tillkännagivande till regeringen framhållit att det finns ett omfattande behov av att reformera plan- och byggregleringen samt att plan- och bygglagen behöver moderniseras, förenklas och förtydligas (bet. 2013/14:CU10 punkt 1, rskr. 2013/14:187 och 188).

Regeringen har genomfört ett omfattande arbete med att utveckla plan- och bygglagen. Sedan riksdagen beslutade tillkännagivandet har lagen ändrats vid 32 olika tillfällen, vilket medfört att fler än 250 paragrafer har ändrats, införts eller upphävts. Regeringen har tidigare redovisat sina insatser med anledning av tillkännagivandet i sina årliga redogörelser för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (skr. 2014/15:75 (N 35 och 36), skr. 2015/16:75 (N 23 och 24), skr. 2016/17:75 (N 18 och 19), skr. 2017/18:75 (N 17 och 18), skr. 2018/19:75 (N 14 och 15) och skr. 2019/20:75 (Fi 8 och 9). Redovisning har även skett i ett antal propositioner (prop. 2017/18:1 utg.omr. 18 avsnitt 3.5.1, prop. 2017/18:167 s. 6, prop. 2017/18:197 s. 6, prop. 2018/19:1 utg.omr. 18 avsnitt 4.5.1, prop. 2018/19:112 s. 11, prop. 2019/20:31 s. 11 och prop. 2019/20:52 s. 34).

Enligt januariavtalet, en sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna, ska omfattande regelförenklningar genomföras för att förenkla och förkorta planprocessen och därmed göra byggandet snabbare och billigare. Arbetet med att förbättra och förenkla plan- och byggregelverket ska således fortsätta. Som framgår av redovisningen i den senaste skrivelsen med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (skr. 2019/20:75 Fi 8, 9 och 40) pågår ett omfattande arbete med att utveckla plan- och bygglagen. Exempelvis har en särskild utredare fått i uppdrag att göra en systematisk översyn av regelverket för bl.a. bygglov (dir. 2020:4).

Att anpassa regelverket för planering och byggande till nya förutsättningar och behov är en kontinuerlig uppgift för regeringen. Därmed finns det heller inte någon given tidpunkt för när tillkännagivandet – såsom det är utformat – kan anses vara helt tillgodosett. Mot bakgrund av dels hur det aktuella tillkännagivandet är utformat, dels de omfattande reformer som har genomförts eller som planeras i närtid, anser dock regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

3.3.2 Goda och hållbara livsmiljöer

I detta avsnitt redovisas resultat med koppling till den del av målet som handlar om att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser främjas. Målet bedöms bl.a. utifrån resultatindikatorn antal kommuner som integrerar stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter och utifrån bedömningsgrunden vilka insatser som genomförts för att främja goda och hållbara livsmiljöer. Resultatindikatorn har valts eftersom den speglar både ekologiska och sociala delar av hållbara livsmiljöer. För flera delar av målet saknas i nuläget uppföljningsbara indikatorer. Det saknas bl.a. indikatorer för sociala värden. Den kvalitativa bedömningsgrunden har valts för att spegla några av de mångfacetterade aspekter som krävs för arbetet med att nå målet. Det kan bl.a. handla om tvärsektorieell samverkan, miljöaspekter såsom hållbara transporter, arkitektur och gestaltning och sociala värden.

Det riksdagsbundna målet för arkitektur, form och design samt miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö är också viktiga utgångspunkter för arbetet med goda och hållbara livsmiljöer, se utgiftsområdena 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid respektive 20 Allmän miljö- och naturvård.

Antal kommuner som integrerar stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer ökar

Kommunernas arbete med att integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer har följts upp i Naturvårdsverkets rapport Sveriges nationella miljömål 2020 (Naturvårdsverket rapport 6919). Allt fler kommuner arbetar med den s.k. grönytefaktorn och innovativa naturbaserade lösningar för att klimatanpassa den byggda miljön. Över hälften av de kommuner som har besvarat miljömålsenkäten 2018 anger även att de har aktuella planeringsunderlag för grön- och vattenområden. Utvecklingen har varit positiv sedan 2006. Av de kommuner som saknar underlag håller ungefär hälften på att ta fram sådana. På regeringens uppdrag har Boverket under 2019 tagit fram en vägledning för hur ekosystemtjänster och stadsgrönska kan tas tillvara och integreras i byggande och förvaltning.

Bidraget för grönare städer, som syftade att stödja stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer, avvecklades 2019 i samband med riksdagens beslut om statens budget för 2019. De anvisade medlen användes därmed endast för att infria redan in gångna åtaganden. I budgetpropositionen för 2020 aviserades att ett investeringsstöd

för gröna och trygga samhällen ska införas. Regeringen avsätter sedan 2016 särskilda även medel för sanering av förorenade områden för bostadsbyggande, se utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Stadsmiljöavtalen bidrar till att minska biltrafiken

Stadsmiljöavtal syftar till att främja hållbara stadsmiljöer genom att skapa förutsättningar för åtgärder i städer som leder till ökad andel persontransporter med kollektivtrafik eller cykeltrafik, eller hållbara godstransporter. För detta har regeringen avsatt 1 miljard kronor per år 2018–2029, dvs. sammanlagt 12 miljarder kronor. Stödet innebär möjligheter för kommuner och regioner att få upp till 50 procent i statlig medfinansiering. Kommunernas och regionernas motprestationer bidrar till en ökad andel hållbara transporter och ett ökat bostadsbyggande.

Under 2019 beviljades stöd för 36 åtgärder, fördelat på 17 kommuner och regioner. Det beviljade stödet uppgick till drygt 1,5 miljarder kronor och åtgärderna sträcker sig under perioden 2019–2026. Det utbetalade stödet uppgick 2019 till ca 0,6 miljarder kronor.

I merparten av de projekt som hittills slutredovisats och utvärderats har en minskning av biltrafiken kunnat påvisas som en följd av de vidtagna åtgärderna. Med utgångspunkt i förändrade trafikmängder och antaganden om hur långa resorna i respektive tätort i genomsnitt kan vara, har den totala minskningen av koldioxidutsläppen från biltrafik beräknats till ca 4 000 ton per år. Minskad biltrafik bidrar även positivt på luftkvaliteten genom minskade utsläpp av såväl trafikavgaser som slitagepartiklar. Stadsmiljöavtalen behandlas även inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Stöd för utemiljöer

Stödet för utemiljöer håller på att avvecklas efter riksdagens beslut om statens budget för 2019. Därmed genomfördes inga ansökningsomgångar under 2019. Anvisade medel användes 2019 för att infria redan ingångna åtaganden. Medel har bl.a. fördelats till lekplatser, grönytor och ytor för spontanidrott, gångbanor, multisportarenor samt mötesplatser för kultur- och fritidsintressen.

Andel kommuner som har en samlad strategi för arkitektur ökar

Gestaltningen av livsmiljön har en tydlig koppling till den del av målet som handlar om att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser främjas. Det råder samtidigt brist på kompetens för arkitektur och gestaltning både i kommuner och på länsstyrelser. För att stärka kompetensen, och för att främja det långsiktiga arbetet med arkitektonisk kvalitet och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer hos offentliga aktörer, har Boverket i uppdrag att, i samråd med bl.a. Riksantikvarieämbetet, Statens centrum för arkitektur och design och Statens konstråd, förstärka arbetet med arkitektur och gestaltad livsmiljö (N2018/02273/SPN). Som en del av uppdraget har Boverket under 2020 lanserat en vägledning till kommuner för framtagande av arkitekturprogram eller motsvarande strategidokument för den gestaltade livsmiljön.

I 2019 års plan- och byggenkät uppgav 23 procent av 277 svarande kommuner att de hade en samlad strategi för arkitektur, varav 11 procent hade det som en del av översiktsplanen. Motsvarande andel i 2018 års plan- och byggenkät var 20 procent av 256 svarande kommuner, varav 9 procent hade det som en del av översiktsplanen. Andelen kommuner som hade en samlad strategi för arkitektur ökade således med 3 procentenheter mellan åren. Resultaten och insatserna inom arkitektur, form och design redovisas inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Rådet för hållbara städer

Rådet för hållbara städer har i uppdrag att stärka kommunernas förutsättningar att utveckla levande och hållbara städer och samhällen. Utgångspunkterna för arbetet utgörs av mål 11 i Agenda 2030, regeringens strategi för levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling (skr. 2017/18:230) och regeringens proposition Politik för gestaltad livsmiljö (prop. 2017/18:110).

Eftersom ansvaret för många frågor inom stadsutveckling är fördelat mellan flera aktörer krävs i många fall tvärsektorielt arbete för att utveckla området. Rådet för hållbara städer består av elva myndighetschefer, representanter för länsstyrelserna respektive kommunerna och en ordförande som utses av regeringen. Genom sin sammansättning kunde rådet 2019 initiera flera aktiva samverkansåtgärder som involverade två eller fler av de myndigheter som var representerade i rådet. Dessa åtgärder bidrar till uppfyllelsen av målet om att ge alla människor en från social synpunkt god livsmiljö.

Smart City Sweden

Smart City Sweden, den nationella export- och investeringsplattformen som främjar och sprider svenska lösningar för smarta och hållbara städer nationellt och internationellt, finns representerad i hela landet med sex regionala noder vid sidan av det nationella kansliet i Stockholm. Under 2019 togs närmare 1 700 utländska besökare emot från totalt 55 länder. Verksamhetens webbplats har vidareutvecklats med bl.a. goda exempel och trafiken på webbplatsen fördubblades under året. Utöver att verksamheten möjliggör för svenska företag att hitta vägar till internationella marknader kan den också bidra till att svenska städer inspireras av varandra i arbetet med en hållbar stadsutveckling. Den ökar därmed möjligheterna att nå målet om att alla människor i alla delar av landet ska ges en från social synpunkt god livsmiljö.

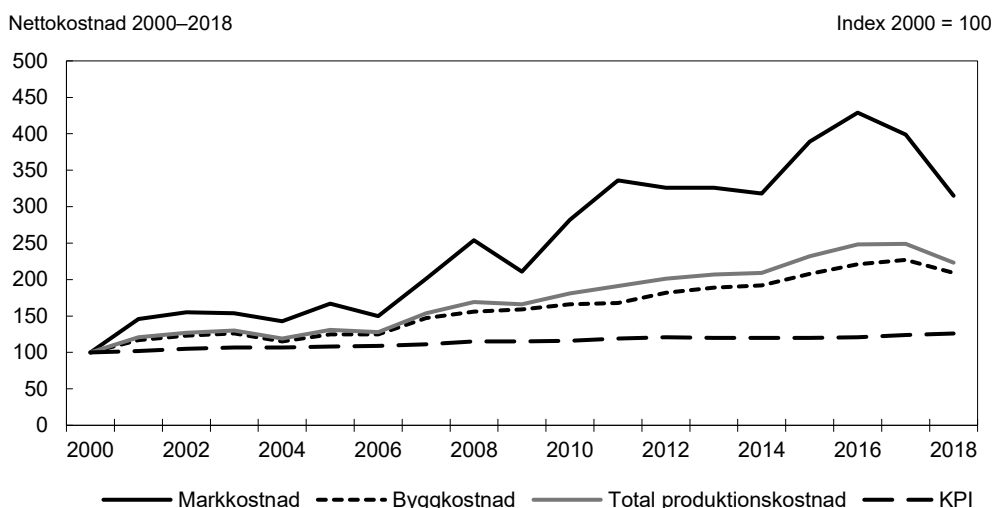
3.3.3 Hållbarhet i byggande och förvaltning

I detta avsnitt redovisas resultat med koppling till den del av målet som handlar om långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi inom byggandet. Uppfyllelse av delmålet långsiktig hållbarhet i byggandet redovisas utifrån resultatindikatorn produktionskostnader för bostäder och uppfyllelsen av delmålet god hushållning med energi redovisas utifrån indikatorn genomsnittlig energiprestanda.

Byggsektorn behöver effektiviseras

En väl fungerande och effektiv byggsektor ger förutsättningar för en hållbar bostadsmarknad. En effektiv byggsektor kännetecknas bl.a. av en väl fungerande konkurrens.

Det finns många faktorer som påverkar kostnadsutvecklingen i byggsektorn. Produktionskostnaden utgörs av byggkostnader och markkostnader. Under en lång period har produktionskostnaderna stigit i Sverige, med undantag för en nedgång under 2018, se diagram 3.3. Stigande produktionskostnader kan vara en indikation på att marknaden inte är effektiv. Byggbranschen kännetecknas även av låg produktivitet utveckling och en låg grad av innovation, vilket också kan tyda på ineffektivitet. Utvecklingen av produktionskostnaderna ser liknande ut i våra grannländer.

Diagram 3.3 Produktionskostnad per lägenhetsarea i riket för nybyggda flerbostadshus

Källa: Statistiska centralbyrån.

På uppdrag av regeringen har Boverket genomfört en kartläggning av fel, brister och skador inom byggsektorn (Fi2019/01160/BB). Kartläggningen visar att fel, brister och skador förekommer i betydande omfattning. Boverket bedömer att de fastighetsekonomiska kostnaderna för fel, brister och skador kan uppgå till uppemot 110 miljarder kronor per år. De samhällsekonomiska kostnaderna, som är svårbedömda, bedöms vara ännu högre.

År 2019 upprättade Boverket en byggskadefunktion som arbetar proaktivt för att identifiera och informera branschen om riskområden för fel och skador. Arbetet genomförs i nära samverkan med branschaktörer genom branschdialoger. Myndigheten har också tagit fram en tipsfunktion för branschaktörer för att dessa enkelt ska kunna upplysa myndigheten om vanliga eller nya systematiska fel och skador samt framgångsrika förbättringsåtgärder.

I syfte att öka inslaget av utländska företag på den svenska marknaden, och därmed främja konkurrens, finns sedan 2018 webbplatsen Building in Sweden, som riktar sig till utländska företag. Webbplatsen ska hjälpa utländska byggherrar, projektutvecklare och byggföretag att orientera sig på den svenska marknaden genom att visualisera stegen från idé till färdig byggnad.

Byggsektorns klimatpåverkan

Boverkets miljöindikatorer, baserade på Statistiska centralbyråns (SCB) miljöräkenskaper, visar bygg- och fastighetssektorns miljöpåverkan i Sverige ur ett livscykelperspektiv. Sektorn står för mellan 10 och 30 procent av miljöpåverkan inom olika miljöpåverkansområden, såsom växthusgasutsläpp, energianvändning och avfall. Samtidigt bidrar sektorn till utsläpp i andra länder genom import av byggprodukter. Bygg- och fastighetssektorns utsläpp av växthusgaser ur ett livscykelperspektiv uppgick till ca 18 miljoner ton koldioxidkvivalenter 2017. Av dessa släpptes ca 12 miljoner ton ut i Sverige. Sedan 1993 har sektorns inhemska utsläpp minskat och denna trend fortsätter.

God hushållning med energi

Utvecklingen av byggnadsbeståndets energiprestanda visar att energianvändningen för uppvärmning, varmvatten och fastighetsdrift i byggnader fortsätter att minska, se tabell 3.2.

Tabell 3.2 Genomsnittlig energiprestanda per registreringsår (kWh/m²) ackumulerat

Byggnadskategori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
En- och tvåbostadshus	112	110	109	107	106	105	104	104
Flerbostadshus	142	140	138	136	134	132	129	128
Lokalbyggnader	154	149	145	143	140	137	134	130

* Beräkningsmetoden för energiprestanda omfattar från och med den 1 januari 2019 en faktor för primärenergi. Resultatet från 2019 är därför inte helt jämförbart med tidigare värden.

Källa: Boverkets energideklarationsregister.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda omarbetades 2018 och genomförs i svensk rätt under 2020 genom ändringar i plan- och bygglagen och lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader. Bland annat införs nya bestämmelser om krav på laddinfrastruktur och på inspektion av värme- och kylsystem. Samtidigt genomförs ändringar i plan- och byggförordningen (2011:338) och i Boverkets byggregler kring viktningfaktorerna som syftar till att skapa en större neutralitet mellan energislagen. Den förändrade viktningen kompenserar för en obalans som tidigare rått och som gett energislagen en ibland avgörande betydelse vid beräkningen av en byggnads energiprestanda. Den nya viktningen skapar förutsättningar för beräkningar med en mer balanserad avvägning mellan byggnadens egenskaper och energislagen för att på ett kostnadseffektivt sätt bidra till långsiktigt energieffektiva byggnader med bra klimatskärmar och effektiva uppvärmningssystem. Ett tydligt och transparent ramverk understödjer arbetet för att skapa en bättre energiprestanda.

Stöd för renovering och energieffektivisering av flerbostadshus

Stödet för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden håller på att avvecklas efter riksdagens beslut om statens budget för 2019. Det genomfördes inga nya ansökningsomgångar under 2019, utan anvisade medel för 2019 användes endast för att infria redan ingångna åtaganden. Stödet infördes hösten 2016 och var sökbart under en tvåårsperiod fram till utgången av 2018. Den beslutade ramen för 2018 uppgick till 1 miljard kronor, och det uppskattades att stöd för ca 26 000 byggnader skulle kunna sökas. Totalt beviljades 353 miljoner kronor i stöd till bostadsbolag i 33 kommuner för upprustning av sammanlagt knappt 4 000 bostäder.

Stöd för innovativt och hållbart byggande

Stödet för innovativt och hållbart byggande av bostäder håller på att avvecklas efter riksdagens beslut om statens budget för 2019. Det genomfördes inga nya ansökningsomgångar under 2019, utan anvisade medel för 2019 användes endast för att infria redan ingångna åtaganden. Stödet infördes under 2018 och hade en sökombgång då totalt 59 projekt beviljades stöd om 129 miljoner kronor. Av dessa medel utbetalades totalt 96 miljoner kronor fram t.o.m. 2019.

Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Möjligheten att söka bidrag för radonmätning i småhus återinfördes den 1 juli 2018, i syfte att minska hälsoproblem på grund av höga radonhalter. Fram t.o.m. januari 2020 hade 2 066 ansökningar beviljats bidrag om sammanlagt 41 miljoner kronor. Boverket bedömer att ca 250 000 villor i Sverige har en för hög halt av radon. Bidraget för radonmätningar bidrar även till målet om säker strålmiljö, se utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Tillkännagivande om vedspisar

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen omgående bör vidta åtgärder så att kraven för begagnade rumsvärmare som installeras i befintliga bostäder återställs till vad som gällde före Boverkets beslut om ändringar i Boverkets byggregler om bl.a. utsläpp från byggnader med rumsvärmare (BFS 2017:5, BBR 25, bet. 2017/18:CU39 punkt 2, rskr. 2017/18:426).

Med anledning av tillkännagivandet gav regeringen i november 2018 Boverket i uppdrag att utreda konsekvenserna av myndighetens föreskrifter om utsläppskrav på begagnade rumsvärmare. Av myndighetens redovisning i rapporten Kompletterande utredning av konsekvenser till Boverkets föreskrifter (2017:5) om ändring av Boverkets byggregler (2011:6) (rapport 2019:19) framgår att det endast finns ett fåtal begagnade köksspisar på marknaden, och att hälsovinster med att reglera dessa är små i förhållande till den administrativa kostnaden. Från och med den 1 oktober 2019 upphävde därför Boverket sina föreskrifter om utsläppskrav för sådana köksspisar (vedspisar) som främst är avsedda för matlagning, vilket innebär att begagnade köksspisar som eldas med ved inte längre omfattas av utsläppskrav. Beslutade utsläppskrav för braskaminer, pelletseldade kaminer, spisinsatser och kökspannor gäller dock fortfarande. Utsläppskraven som kvarstår har föregåtts av en allsidig belysning av konsekvenserna för enskilda och det allmänna. Regeringen bedömer därför att riksdagens tillkännagivande har tillgodosetts. Tillkännagivandet är därmed slutbehandlat.

3.3.4 En väl fungerande bostadsmarknad och ekonomisk utveckling

I detta avsnitt redovisas resultat med koppling till den del av målet som handlar om att underlätta bostadsbyggande och ekonomisk utveckling, samt till målet om att skapa långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven. Förändringar i bostadsbyggandet redovisas utifrån indikatorerna färdigställda och påbörjade bostäder i förhållande till befolkningsutvecklingen. De kommunala bedömningarna av bostadsmarknaden har valts som bedömningsgrund eftersom de fångar kommunernas uppfattning om hur väl bostadsmarknaden fungerar över hela landet, hur efterfrågan på bostäder ser ut och hur väl utbudet svarar mot behoven.

Flera faktorer påverkar bostadsbyggandet och utvecklingen på bostadsmarknaderna. Kommunernas agerande och omvärldsfaktorer, som t.ex. den allmänna ekonomiska utvecklingen, gör att effekterna av statliga insatser kan vara svåra att bedöma.

Bostadsbyggandet minskar och nivåerna ligger under behoven i storstadsregionerna

Påbörjade bostäder

Enligt SCB påbörjades 2019 ny- och ombyggnation av ca 51 900 bostäder, vilket innebar en minskning på drygt 6 procent jämfört med 2018. Under den senaste femårsperioden har antalet påbörjade bostäder varierat kraftigt. Antalet påbörjade bostäder 2019 var likvärdigt med antalet 2015, men drygt 24 procent lägre än toppåret 2017. Enligt Boverkets prognos i september 2020 kommer ca 48 000 respektive 42 500 bostäder att börja byggas 2020 respektive 2021 (se vidare tabell 3.3).

Tabell 3.3 Påbörjade bostäder och befolkningsökning

Antal	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Flerbostadshus	37 500	48 200	51 100	41 000	38 300	36 000	31 300
Småhus	11 000	13 000	13 000	11 200	10 300	9 500	8 700
Total nybyggnad	48 200	61 200	64 000	52 200	48 500	45 500	40 000
Nettotillskott genom ombyggnad	3 400	3 900	4 600	3 200	3 200	2 500	2 500
Totalt påbörjade bostäder	51 600	65 100	68 600	55 300	51 700	48 000	42 500
Befolkningsökning	103 700	144 100	125 100	109 900	97 400	88 000	80 900

Källor: Boverket och Statistiska centralbyrån.

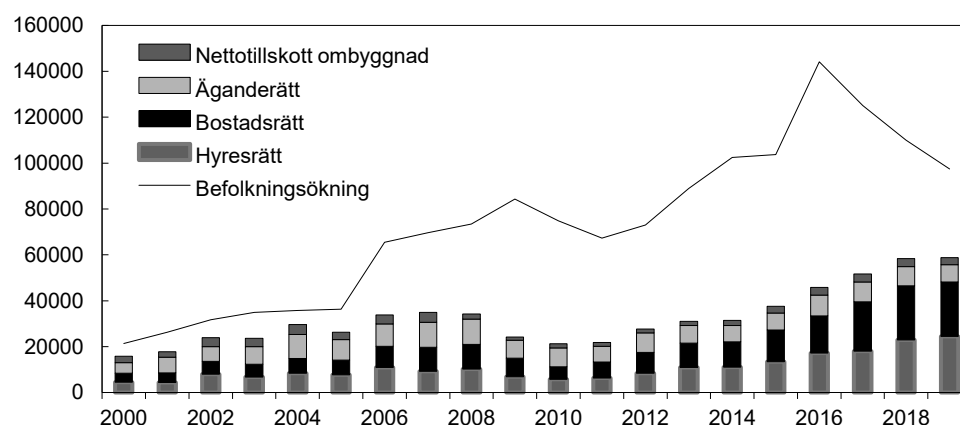
Under 2020 bedöms byggtakten åter sjunka i Storstockholm efter en återhämtning under 2019. Antalet påbörjade bostäder beräknas till ca 11 000 bostäder, vilket är mycket långt under behoven enligt Boverkets byggbehovsprognos, som beskrivs nedan. I Storgöteborg bedöms antalet påbörjade bostäder, efter några år med en hög byggnadstakt, vara oförändrat eller minska något under 2020. I Stormalmö minskade antalet påbörjade bostäder markant 2019, efter att byggnadstakten varit hög under flera års tid. Byggandet beräknas minska ytterligare under 2020. Inom gruppen övriga större kommuner (kommuner utanför de tre storstäderna med mer än 75 000 invånare) förväntas antalet påbörjade bostäder vara oförändrat eller svagt ökande, medan takten förväntas minska något bland övriga kommuner.

Färdigställda bostäder

Enligt SCB färdigställdes drygt 58 800 bostäder 2019 genom ny- och ombyggnation, vilket var i nivå med föregående år. Som föregående år var de flesta nya bostadslägenheterna hyresrätter. Av de nya lägenheterna i flerbostadshus blev 53 procent hyresrätter och 47 procent bostadsrätter. Regionalt var dock variationen mellan upplåtelseformerna större. I Storstockholm var det fortfarande vanligare med bostadsrätter, drygt sex av tio nya lägenheter i flerbostadshus var upplåtna med bostadsrätt. I Stormalmö och utanför storstadsområdena var situationen den motsatta, cirka sex av tio nybyggda lägenheter var hyresrätter. I diagram 3.4 illustreras det totala tillskottet av bostäder i relation till befolkningsutvecklingen.

Diagram 3.4 Totala tillskottet av bostäder i relation till befolkningsutvecklingen

Antal bostäder

Källa: Statistiska centralbyrån.

Byggbehovet är fortsatt stort

Enligt Boverkets senaste byggbehovsberäkning, som beskriver det demografiskt betingade behovet, behöver drygt 640 000 bostäder byggas fram till 2027 för att möta

den framtida befolkningsökningen. Av dessa behöver 76 procent byggas i de tre storstadsregionerna Stockholm-Uppsala, Göteborg och Malmö-Lund. Beräkningen visar också att det inte behöver byggas några bostäder alls i 22 av landets 60 arbetsmarknadsregioner, i huvudsak i de norra delarna av landet inklusive Värmland och Dalarna, med hänsyn till befolkningsutvecklingen. I dessa regioner kan det dock finnas ett behov av att t.ex. bygga bostäder som är anpassade till en åldrande befolkning. Det kan också finnas en lokal efterfrågan på nya bostäder som inte fångas av behovsberäkningen. Boverket har inte gjort någon ny behovsberäkning under 2020, men i Boverkets indikatorer som publicerades i juni 2020 görs bedömningen att det årliga byggbehovet under perioden 2020–2027 sannolikt överstiger 65 000 bostäder årligen i genomsnitt.

Efterfrågan på investeringsstöd

Möjligheten att söka investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande infördes 2016. Investeringsstödet stödjer uppfyllelsen av målet om att underlätta bostadsbyggandet och till målet om långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven. Regeringen och samarbetspartierna aviserade i januariavtalet att investeringsstödet skulle bli mer koncentrerat och effektivt, och riktas till hela landet. Från och med den 1 februari 2020 ställs det därför krav på bl.a. fler små lägenheter och att byggstart ska ske inom ett år från beslut om beviljat stöd. Det har även lagts till ett krav på att en åttondel av de bostäder som byggs med stöd ska erbjudas kommunen att förmedla till unga under 31 år och/eller hyra ut till personer i en socialt utsatt situation som behöver en boendeinsats beslutad med stöd av 4 kap. 1 eller 2 §§ socialtjänstlagen (2001:453).

År 2016–2019 beviljades cirka 9 miljarder kronor i investeringsstöd till 772 projekt, motsvarande sammanlagt ca 27 200 bostäder, varav knappt 87 procent var hyresbostäder och resterande bostäder till studerande. Under 2020 (t.o.m. utgången av juli) har stöd beviljats med 3,1 miljarder kronor för närmare 8 600 bostäder, varav ca 70 procent varit hyresbostäder och 30 procent bostäder för studerande.

Sedan stödet infördes har knappt 5,3 miljarder kronor betalats ut avseende drygt 16 700 färdigställda bostäder, se tabell 3.4 (ca 14 600 hyresbostäder och 2 100 bostäder för studerande).

Tabell 3.4 Beviljat och utbetalat belopp för investeringsstödet för hyresbostäder och bostäder för studerande

År	Beviljat		Utbetalat	
	Antal bostäder	Miljarder kronor	Antal bostäder	Miljarder kronor
2016	10	0,003	0	0
2017	9 240	2,6	2 170	0,5
2018	10 700	3,8	4 350	1,4
2019	7 380	2,6	5 350	1,7
2020	8 560	3,1	4 880	1,8
Totalt	35 870	12,1	16 750	5,3

Anm: Siffrorna för 2020 avser t.o.m. juli.

Källa: Boverket.

Av de ansökningar som bifölls 2019 avsåg ca 45 procent uppförande av bostäder i de tre storstadsregionerna, vilket motsvarade närmare 50 procent av det totalt beviljade stödbeloppet. Något mer än en tredjedel av de bostäder som beviljades stöd fanns i den kommungrupp där det utbetalda stödbeloppet är näst högst, vilket var Stockholmsnära kommuner samt övriga stora kommuner eller kommuner med hög

befolkningstillväxt (för en definition av de geografiska avgränsningarna, se förordningen [2016:881] om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande). Projekt i kommuner i övriga landet stod för en femtedel av de beviljade ansökningarna, 10 procent av det totalt beviljade stödbeloppet och 11 procent av bostäderna.

Liten ökning av antalet utfärdade kreditgarantier

Kreditgarantierna för lån till bostadsbyggande syftar till att främja fler bostäder genom att underlätta finansieringsmöjligheterna för byggherrar. Kreditgarantier lämnas för lån till ny- och ombyggnad av bostäder både under byggtiden och efter färdigställande till kreditinstitut som har ramavtal med Boverket. Under 2019 beviljades totalt 56 nya garantier, omfattande 1 470 lägenheter, varav de flesta avsåg garantier under byggtiden. Det var en liten ökning jämfört med 2018, då kreditgarantier för ca 1 450 lägenheter ställdes ut. Vid utgången av 2019 fanns det totalt drygt 3 000 utställda garantier till ett maximalt garanterat belopp på knappt 4,3 miljarder kronor. Beviljanderamen för 2019 uppgick till 8 miljarder kronor.

Startbidrag till byggemskaper

Att främja byggemskaper är ett sätt att ta till vara lokala initiativ från civilsamhället för att få till stånd ett bostadsbyggande som annars inte blir av på marknadens initiativ. Den 1 januari 2020 infördes möjligheten för byggemskaper som bygger bostäder för sina medlemmar att söka stöd. Startbidraget uppgår till högst 400 000 kronor. För att få ta del av stödet måste byggemskapen vara organiserad i en ekonomisk förening där minst sex medlemmar deltar med en insats om 10 000 kronor var och kommunen medger att marken får bebyggas med flerbostadshus. Vid utgången av juli 2020 hade fem startbidrag beviljats.

Insatser för att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt

Bostadsmarknaden svarar inte mot allas behov

Boverkets bostadsmarknadsenkät för 2020 visar att läget på bostadsmarknaden är fortsatt ansträngt för många grupper, trots att antalet nybyggda bostäder har ökat kraftigt under de senaste åren. Det är särskilt personer som är nya på bostadsmarknaden, som unga, studenter och nyanlända, som har svårt att få sina bostadsbehov tillgodosedda. Det finns även utmaningar i form av ökad trångboddhet och osäkra boendeförhållanden, som bl.a. riskerar att få negativa konsekvenser för barns och ungas hälsa och skolgång. Av kommunerna uppges 210 att de har ett underskott på bostäder för ungdomar, vilket är en minskning med 20 kommuner jämfört med 2019. Drygt hälften av landets kommuner uppges att de har ett underskott på bostäder för anvisade nyanlända. Situationen är dock än mer ansträngd för självbosatta nyanlända, för vilka cirka två av tre kommuner bedömer att de har ett underskott på bostäder.

Det råder även en fortsatt brist på anpassade bostäder för äldre och för personer med funktionsnedsättning, men antalet kommuner som anger att de har ett underskott på särskilda boendeformer för äldre har minskat från 127 kommuner 2019 till 109 kommuner 2020. Statistik från SCB visar att det har skett ett ökat byggande av specialbostäder de senaste åren, vilket kan vara en förklaring till utvecklingen. Flera kommuner framhåller även att det saknas bostäder som är tillgängliga för grupper med låga inkomster eller som av andra anledningar har en svag ställning på bostadsmarknaden. Av Kronofogdemyndighetens statistik framgår att antalet avhysningar som berörde barn ökade med 4,2 procent under 2019.

Hyresgarantier

Boverket administrerar det statliga bidraget till kommuner för hyresgarantier som kommunerna utfärdar till hushåll som kan betala ett eget boende, men som trots det har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden. Under 2019 beviljade Boverket bidrag för 226 garantier till 19 kommuner. Detta medförde utbetalningar på drygt 1,1 miljoner kronor. Det innebar en liten ökning jämfört med 2018, då det beviljade beloppet uppgick till knappt 0,8 miljoner kronor, vilket motsvarade 158 hyresgarantier till 16 kommuner.

Insatser på svaga bostadsmarknader

Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Kommuner med svag bostadsmarknad kan ansöka om bidrag hos Boverket för stöd till undsättning eller omstrukturering av kommunala bostadsföretag i ekonomiska svårigheter och för stöd till företag som tillhandahåller bostadstjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Regelverket ändrades under 2018 i syfte att anpassa det till EU:s statsstödsregler. Avtal om stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag som beslutats enligt de tidigare reglerna fortsätter att gälla, och vid årsskiftet 2019/2020 återstod avtal med två kommuner som löper till utgången av 2020 respektive utgången av 2021. Det återstående åtagandet enligt dessa avtal uppgår till 7,6 miljoner kronor, vilket motsvarar avvecklingskostnader för totalt 81 lägenheter. Sedan regelverket förändrades 2018 har en handfull kommuner visat intresse för bidraget, men några nya ansökningar har dock inte kommit in.

Statens Bostadsomvandling AB

Statens Bostadsomvandling AB (Sbo) medverkar, genom att förvärva och omvandla fastigheter, till att bostadsmarknaden kommer i balans på orter med en svag bostadsmarknad och vikande befolkningstrend. Under 2019 köpte Sbo fastigheter i fyra kommuner och sålde fastigheter i tre. Det var en liten ökning jämfört med 2018. Sbo bedrev under 2019 verksamhet på 28 orter i totalt 25 kommuner, i form av bl.a. förstudier, ombyggnationer och omvandlingar. Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2020 (prop. 2019/20:99, bet. 2019/20:FiU21, rskr. 2019/20:340) bemyndigades regeringen att besluta om kapitaltillskott till Sbo på högst 300 miljoner kronor för att bolaget skulle kunna fortsätta sin verksamhet. Uppdraget för bolaget ändrades vidare till att förvärva offentligt ägda och privatägda fastigheter, med främsta syfte att säkerställa bostäder för äldre på svaga bostadsmarknader.

3.4 Analys och slutsatser

3.4.1 Effektivare samhällsbyggnadsprocess gynnar bostadsbyggandet

Flera av de insatser som gjorts inom samhällsbyggnadsprocessen har riktats mot att skapa en effektivare och mer sammanhållen process. De kompetensinsatser som genomförts för en mer enhetlig och effektiv tillämpning av plan- och bygglagen samt för att höja kompetensen gällande digitaliseringens möjligheter i plan- och byggprocessen har fått ett brett genomslag. Regeringen bedömer att insatserna gynnar bostadsbyggandet genom att ge en snabb och kvalitetssäkrad introduktion för nya medarbetare på kommuner och länsstyrelser, en aktuell och komplett vägledning för samtliga aktörer och en ökad förståelse för de olika rollerna i plan- och byggprocessen. En effektiv och enhetlig tillämpning av regelverket leder till kortare handläggningstider och färre överklagade beslut, vilket i sin tur bidrar till att uppfylla målet om att underlätta ekonomisk utveckling och främja en långsiktigt god hushållning med naturresurser.

Förutom en ändamålsenlig samordning mellan de olika delprocesserna förutsätter en effektiv samhällsbyggnadsprocess även tillgång till nödvändiga data. Under 2020 har viktiga steg tagits för att tillgängliggöra informationsmängderna detaljplaner och byggnadsinformation. Arbetet befinner sig fortfarande i ett tidigt skede, men regeringen bedömer att systemleverantörernas snabba omställning ger förutsättningar för en effektiv övergång till den nya infrastrukturen. Arbetet bidrar därmed till uppfyllelsen av målet om att underlätta ekonomisk utveckling och främja en långsiktigt god hushållning med naturresurser.

Arbetet med att korta handläggningstiderna inom fastighetsbildningsverksamheten ger resultat i form av att andelen äldre ärenden fortsätter att minska i en allt snabbare takt. Regeringen anser att prioriteringen av äldre ärenden är viktig för att möta samhällets behov. Prioriteringen innebär dock samtidigt att de genomsnittliga handläggningstiderna på kort sikt inte kommer att sjunka. För att nå målet med rimliga handläggningstider måste arbetet även inriktas på att begränsa tillväxten av äldre ärenden, genom att nyinkomna ärenden handläggs snabbare än tidigare. Att de genomsnittliga handläggningstiderna är stabila, trots prioriteringen av äldre ärenden, visar att detta nu också sker. En fastighetsbildningsverksamhet som svarar mot samhällets behov bidrar till att uppfylla målet om att underlätta ekonomisk utveckling.

3.4.2 Statliga insatser bidrar till goda och hållbara livsmiljöer

Regeringen bedömer att det arbete som sker inom Rådet för hållbara städer och Smart City Sweden, och den samverkan som pågår mellan bl.a. Boverket, Riksantikvarieämbetet, Statens centrum för arkitektur och design och Statens konstråd, bidrar till att skapa en sektorsövergripande kunskap och gemensam förståelse. Detta är avgörande för att kunna hantera de komplexa utmaningar som finns i arbetet för att uppnå en god livsmiljö för människor i alla delar av landet.

De statliga insatser som har genomförts genom bl.a. stadsmiljöavtalen, stödet för utemiljöer och stödet för gröna och trygga samhällen har bidragit till uppfyllelsen av den del av målet som handlar om att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser främjas.

Det långsiktiga arbetet med att främja, samordna och höja kompetensen i frågor om arkitektonisk kvalitet och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer hos offentliga aktörer har under 2019 bidragit med viktiga insatser för att nå målet om en god livsmiljö för människor i alla delar av landet. Med ett fortsatt fokus på frågorna bedömer regeringen att arbetet har potential att ytterligare bidra till goda och hållbara livsmiljöer. Detta bör bl.a. ske genom en förstärkning av kompetensen på området hos exempelvis myndigheter, regioner, kommuner och länsstyrelser.

3.4.3 Boverkets arbete bidrar till en effektivare byggprocess

Trenden med stigande produktionskostnader vände under 2018 efter närmare tio års uppgång. Produktionskostnaderna styrs till stor del av aktiviteten i byggsektorn och sammanfaller med nedgången i bostadsbyggandet. De stora kostnader som fel och skador inom byggandet genererar minskar sektorns effektivitet. Därtill kommer följd-effekter som försämrad inomhusmiljö och folkhälsa samt negativ klimatpåverkan. För att öka produktiviteten och ha en god resurshushållning behöver fel, brister och skador minska i byggandet. Regeringen bedömer att Boverkets arbete inom området bidrar till att sektorns produktivitet ökar och därmed till att uppfylla målet om ett långsiktigt hållbart byggande.

Byggregelverket är ett viktigt styrmedel för att uppnå en enkel och effektiv byggprocess. Regeringen bedömer att tydligare regelverk främjar en effektivare byggprocess och möjliggör snabbare och billigare bostadsbyggande.

3.4.4 Statliga insatser bidrar till ett hållbart byggande

Trenden med minskade växthusgasutsläpp från sektorn och bättre energiprestanda i byggnadsbeståndet fortsätter. Sveriges klimatmål ställer dock krav på en snabbare omställning av samhället mot låga utsläpp. Arbetet för en klimatneutral, giftfri, cirkulär och biobaserad ekonomi inom byggsektorn förstärktes 2019, både nationellt och inom EU. Införandet av krav på klimatdeklaration för nya byggnader från 2022, regeringens åtgärder för att främja ett ökat kravställande på byggnaders klimatpåverkan, stöd till främjande av industriellt träbyggande samt genomförandet av det omarbetade direktivet för byggnaders energiprestanda, bedöms på sikt bidra till ett hållbart byggande, med en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi.

3.4.5 Statliga insatser för att underlätta bostadsbyggande

Regeringen bedömer att de insatser som gjorts inom bostadspolitiken bidrar till att underlätta bostadsbyggandet och skapar bättre förutsättningar för hushållen att hitta en bostad som svarar mot deras behov. Regeringen anser dock att insatserna inte är tillräckliga för att uppnå långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven. Investeringsstödet är en åtgärd för att stimulera byggandet av hyresrätter med lägre hyra och marknaden har visat intresse för stödet. Även om antalet nya bostäder är lägre än det behov som framgår av byggbehovsprognosen, framför allt i storstadsområdena, bedömer regeringen att de statliga insatserna stödjer målet om långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader.

3.4.6 Det saknas en samlad bedömning av behoven på bostadsmarknaden

Bostadssituationen är fortsatt ansträngd för grupper med låga inkomster, såsom unga, nyanlända och individer som av olika anledningar har en svag ställning på bostadsmarknaden. Det råder även en fortsatt brist på anpassade bostäder för äldre och för personer med funktionsnedsättning. Det saknas en samlad bedömning av hur behoven på bostadsmarknaden ser ut och utvecklas samt hur behoven förhåller sig till utvecklingen av utbudet på marknaden. Det finns inte heller någon vedertagen definition av vad bostadsbrist är. Regeringen har gett Boverket i uppdrag att lämna förslag på hur bostadsbristen ska beräknas och presenteras (Fi2019/02440/BB). För att motverka avhysningar har regeringen gett länsstyrelserna i uppdrag att stödja kommunerna i deras arbete.

Regeringen har tillsatt en utredning som ska göra en genomlysning av ansvarsfördelningen mellan stat och kommun, och lämna förslag på hur de bostadspolitiska verktygen kan utvecklas (dir. 2020:53). Regeringen har även tillsatt en utredning som ska lämna förslag till hur bättre konkurrens i bostadsbyggandet kan uppnås (dir. 2019:31). En fungerande konkurrens är en viktig förutsättning för att hålla nere byggkostnaderna och därmed möjliggöra byggande av bostäder med hyror som fler kan betala.

3.5 Politikens inriktning

Sverige ska ha en långsiktig och hållbar bostadspolitik för alla. En väl fungerande bostadsmarknad i hela landet är en viktig förutsättning för en konkurrenskraftig ekonomi med tillväxt och ett ökat välförhållande. Enligt Boverkets byggbehovsanalys är behovet av fler bostäder stort. Sverige har under lång tid haft en ökande befolkning, vilket medför behov av ett långsiktigt bostadsbyggande och ett bättre utnyttjande av det befintliga beståndet.

Ett ökat bostadsbyggande innebär möjligheter att minska bostadsbristen och samtidigt ställa om till mer levande, inkluderande, omsorgsfullt gestaltade, miljö- och klimatsmarta samhällen, som både bidrar till klimatomställningen och är anpassade till klimatförändringarna. Det handlar om att bygga fler bostäder som människor har råd att bo i och samtidigt skapa förutsättningar för attraktiva, gröna och trygga livsmiljöer. Förutsättningarna för detta ser olika ut i olika delar av landet, och en hållbar bostadspolitik måste utformas för att möta olika utmaningar i såväl storstäderna, mindre städer och lands- och glesbygd. De bostäder som planeras och byggs ska vara av god arkitektonisk kvalitet och bidra till att uppnå nationella miljömål och globala hållbarhetsmål. För befintliga byggnader krävs ett mer effektivt utnyttjande av beståndet samt att kvaliteten och befintliga värden värnas.

Ett fortsatt högt bostadsbyggande är en prioriterad fråga för regeringen. Regeringen samlade därför branschaktörer till ett byggsamtal i början av 2020 med fokus på framtidens bostadsbyggande. Tre centrala utmaningar diskuterades under byggsamtalen: inträde för fler på bostadsmarknaden, den långsiktiga kompetensförsörjningen och hur byggsektorn kan bidra till att nå klimatmålen. Det behövs en blandning av hyresrätter, bostadsrätter, ägarlägenheter och villor. Fler bostäder behövs för att underlätta för ungdomar att få sin första bostad, för att människor ska kunna flytta dit jobben finns och för att bryta den växande boendesegregationen. Fler bostäder behövs också för att kunna motverka hemlöshet, stärka flyttkedjor, bidra till lokal och regional utveckling i hela landet samt för att tillgodose behoven av anpassade bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning. En socialt hållbar bostadsförsörjning underlättar situationen för hushåll som har svårt att skaffa en bostad på marknadens villkor, bl.a. strukturellt hemlösa, och förbättrar förutsättningarna för jämlika uppväxt- och levnadsvillkor.

I januariavtalet aviseras ändringar som avser hyressättningen. En utredare har därför fått i uppdrag att lämna förslag på hur de kollektiva hyresförhandlingarna kan effektiviseras (Ju2020/00130). Regeringen har vidare tillsatt en utredning om fri hyresättning i nyproduktion (dir. 2020:42). Den nya modellen ska bidra till en långsiktigt väl fungerande hyresmarknad och ett effektivt utnyttjande av det aktuella delbeståndet. Dessutom har en kommission fått i uppdrag kartlägga och analysera hur bostädernas läge och kvalitet beaktas relativt andra faktorer i hyressättningen, och föreslå lämpliga åtgärder från statens sida i de fall (på de orterna) kommissionen konstaterar att lägesfaktorn och lägenheternas kvalitet inte beaktas i tillräcklig utsträckning (dir. 2020:70).

Regeringen har vidtagit åtgärder för att möjliggöra en effektivisering av den kommunala planläggningen. Nya bestämmelser om översiktsplanering enligt plan- och bygglagen, och ett uppdrag till flera myndigheter som syftar till att minska antalet och storleken på de riksintresseområden som kan antas ha stor betydelse för planering och byggande, förväntas ge bättre förutsättningar för kommunerna att möta de behov som en växande befolkning ställer på markanvändningen.

Investeringsstödet för hyresbostäder och bostäder för studerande har reformerats och gjorts effektivare, och en andel av stödet har vikts till sociala kontrakt eller unga. Behovet av fler bostäder är stort, särskilt i storstadsområden. Detta gäller inte minst

bostäder som fler hushåll kan efterfråga. Investeringsstödet möjliggör även bostadsbyggande där det på grund av bristande lönsamhet annars inte hade varit möjligt att bygga. Byggbranschen är mycket konjunkturkänslig, och om efterfrågan på bostäder minskar till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 riskerar det att förstärka konjunkturedgången. För att minska risken för fallande bostadsinvesteringar och minskad sysselsättning inom byggbranschen avser regeringen att förstärka investeringsstödet så att det i ökad utsträckning bidrar till att planerade projekt kan fullföljas.

Samhällets digitalisering och de långsiktiga målen för en värld utan utsläpp av växthusgaser förändrar förutsättningarna för planering och byggande. Digitaliseringen är ett viktigt verktyg för att effektivisera samhällsbyggnadsprocessen, bl.a. för att bidra till att förkorta Lantmäteriets handläggningstider. För att tillvarata digitaliseringens möjligheter får Lantmäteriet utökade uppgifter i uppbyggnaden av förvaltningsgemensam digital infrastruktur. Vidare lägger kravet på klimatdeklarationer vid byggande grunden för mätbara minskningar av sektorns klimatpåverkan.

Det finns en stor potential i att effektivisera plan- och byggprocessen och öka kvaliteten i planeringen genom ett säkert, standardiserat och obrutet digitalt informationsflöde i samhällsbyggnadsprocessen. Boverket och länsstyrelserna tillförs resurser för att utveckla digitala arbetssätt. En ökad digitalisering förenklar och förkortar både planprocessen och övriga delar av samhällsbyggnadsprocessen, och skapar förutsättningar för ett både snabbare och billigare byggande. Regeringen avser därför vidta åtgärder för att minska de hinder som i dag står i vägen för kommuner, näringsliv och statliga myndigheter att bättre kunna utnyttja digitaliseringens möjligheter.

En välfungerande hållbar stadsutveckling med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer är central för tillväxt och social sammanhållning, och för att nå miljö- och klimatmålen. Ett viktigt verktyg för att genomföra stadsutvecklingspolitiken är Rådet för hållbara städer. Regeringen avser att följa upp rådets arbete. Regeringens nyligen beslutade strategi för cirkulär ekonomi är även den en del i arbetet med en hållbar stadsutveckling.

Alltför många människor i Sverige bor i dag i socioekonomiskt utsatta områden, där människors vardag och livschanser begränsas. En framgångsrik metod för att bekämpa utanförskap och skapa tryggare bostadsområden är lokal samverkan mellan fastighetsägare, i internationella sammanhang kallat Business Improvement Districts (BID). Regeringen avser att ge Boverket i uppdrag att utifrån internationella förebilder se över eventuella hinder, t.ex. i lagstiftning, mot fastighetsägares möjligheter att påverka ett områdes trygghet och säkerhet, utbud och kvalitet på handel och tillgång till service samt hinder mot de boendes inflytande över utvecklingen i området. Medel tillförs även Skatteverket för att utreda omfattningen av felaktig folkbokföring (se utg.omr. 3 avsnitt 2.7.2).

Viktigt för en hållbar utveckling är också en fungerande bostadsförsörjning i hela landet. Det är viktigt att de instrument som erbjuds, såsom investeringsstöd och kreditgarantier, fortsatt kan bidra till att det finns tillgängliga bostäder som motsvarar människors behov i områden med omfattande bostadsbrist och på svaga marknader.

Trafikens miljöpåverkan behöver minska. I städer finns goda förutsättningar att minska utsläppen genom effektivare transporter, t.ex. genom bättre förutsättningar för cykeltrafik. Stadsmiljöavtalen, som syftar till att främja hållbara transporter i städer, ska därför ges en tillfällig förstärkning med särskilt fokus på cykeltrafik.

Regeringen anser att enskilda planintressenter bör ges bättre förutsättningar för att bidra vid kommunernas arbete med att ta fram detaljplaner. Med tydligare planbesked kan planintressenten ta fram det planeringsunderlag som kan behövas för att genomföra planläggningen. Därmed kan detaljplaneprocessen genomföras snabbare och samhällets kapacitet för att ta fram nya detaljplaner förbättras.

Renoveringstakten för flerbostadshus har ökat de senaste tio åren, men antalet renoverade byggnader motsvarar fortfarande inte behovet. Detta innebär att renoveringsskulden ökar och att byggnadsbeståndet inte värdesäkras. Att åtgärda eftersatt underhåll och förbättra energiprestandan i flerbostadshusbeståndet genererar vinster för samhället i form av en längre livslängd på byggnaderna, en attraktivare boendemiljö och en lägre energianvändning. Det kan också bidra till att minska olägenheter och hälsobesvär som kan kopplas till brister i inomhusmiljö. En effektivare energianvändning kan minska investeringsbehovet i energisystemet. Mot denna bakgrund avser regeringen att inrätta ett riktat stöd till fastighetsägare för renoverings- och energieffektiviseringsåtgärder som vidtas på flerbostadshus. Stödet kommer att ha en ny utformning för att lösa problemen med det tidigare stödet och kommer att utvärderas ur ett livscykelperspektiv utifrån att det ska bidra till måluppfyllelse av relevanta samhällsmål.

Enligt gällande regler ska stämpelskatt betalas till staten när fast egendom förvärvas genom exempelvis köp eller byte av en fastighet. Någon sådan skyldighet finns dock inte när fast egendom överläts genom fastighetsbildningsåtgärderna fastighetsreglering och klyvning, vilket leder till betydande skattebortfall. Regeringen avser därför ge Lantmäteriet i uppdrag att utreda förutsättningarna att beskatta överlåtelseformerna lika.

3.6 Budgetförslag

3.6.1 1:1 Bostadspolitisk utveckling

Tabell 3.5 Anslagsutveckling 1:1 Bostadspolitisk utveckling

Tusental kronor

2019	Utfall	15 197	Anslagssparande	5 403
2020	Anslag	20 600 ¹	Utgiftsprognos	20 390
2021	Förslag	20 600		
2022	Beräknat	5 600		
2023	Beräknat	5 600		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för insatser inom det bostadspolitiska området.

Regeringens överväganden

Tabell 3.6 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:1 Bostadspolitisk utveckling

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	20 600	20 600	20 600
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer		-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	20 600	5 600	5 600

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 20 600 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Bostadspolitisk utveckling* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 5 600 000 respektive 5 600 000 kronor.

3.6.2 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Tabell 3.7 Anslagsutveckling 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Tusental kronor

2019	Utfall	3 000	Anslagssparande	91 500
2020	Anslag	25 000 ¹	Utgiftsprognos	7 542
2021	Förslag	12 500		
2022	Beräknat	12 500		
2023	Beräknat	12 500		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner med en svag bostadsmarknad för undsättning eller omstrukturering av kommunala bostadsföretag med ekonomiska svårigheter och för statsbidrag till kommuner med en svag bostadsmarknad för stöd till företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Anslaget får även användas för utgifter för att administrera anslaget.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:2 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 500 000 kronor 2022–2024.

Skälen för regeringens förslag: Det är viktigt att Boverket kan bedriva sitt arbete långsiktigt och med möjlighet att ingå avtal som sträcker sig längre än innevarande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:2 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 500 000 kronor 2022–2024.

Tabell 3.8 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Tusental kronor

	Utfall 2019	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024
Ingående åtaganden	10 620	7 620	0			
Nya åtaganden	0	0	12 500			
Infriade åtaganden	-3 000	-7 620	0	-6 000	-3 500	-3 000
Utestående åtaganden	7 620	0	12 500			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	43 000	0	12 500			

Regeringens överväganden**Tabell 3.9 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag**

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	25 000	25 000	25 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-12 500	-12 500	-12 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	12 500	12 500	12 500

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 12 500 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 12 500 000 respektive 12 500 000 kronor.

3.6.3 1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad**Tabell 3.10 Anslagsutveckling 1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad**

Tusental kronor

2019	Utfall	1 130	Anslagssparande	41 870
2020	Anslag	43 000 ¹	Utgiftsprognos	4 454
2021	Förslag	43 000		
2022	Beräknat	43 000		
2023	Beräknat	43 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som går i borgen för enskilda hushålls skyldighet att betala hyra för sin bostad (kommunala hyresgarantier) och för utgifter för statsbidrag till byggemenskaper.

Regeringens överväganden

Tabell 3.11 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	43 000	43 000	43 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	43 000	43 000	43 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 43 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 43 000 000 respektive 43 000 000 kronor.

3.6.4 1:4 Boverket

Tabell 3.12 Anslagsutveckling 1:4 Boverket

Tusental kronor

2019	Utfall	311 482	Anslagssparande	10 996
2020	Anslag	337 462 ¹	Utgiftsprognos	337 926
2021	Förslag	342 583		
2022	Beräknat	294 914 ²		
2023	Beräknat	267 552 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 292 733 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 262 615 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Boverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för internationellt arbete.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, avlösen av kommunala borgensåtaganden och lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativa hyresrätter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har sedan tidigare ett bemyndigande att till ett belopp om 8 000 000 000 kronor ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden samt kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar som tas upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt. Regeringen bedömer att det under 2021 behövs en garantiram av samma omfattning som för innevarande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, avlösen av kommunala borgensåtaganden och lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till

kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 3.13 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:4 Boverket

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	333 462	333 462	333 462
Pris- och löneomräkning ²	4 555	7 073	10 909
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP21 ³	4 566	-45 622	-76 819
- Förvaltningsgemensam digital infrastruktur	51 882	18 807	-1 173
- Generell besparing i statsförvaltningen	-188	-263	-243
- BID-verksamheter	-930	-930	-930
- Digital samhällsbyggnad	2 000		
- Omsättningsbaserat stöd till enskilda näringsidkare	20 000	20 000	
- Omsättningsbaserat stöd till enskilda näringsidkare	31 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	342 583	294 914	267 552

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att Boverket ska kunna fortsätta utveckla digitala arbetssätt i samhällsbyggnadsprocessen ökas anslaget med 20 000 000 kr 2021 och beräknas ökas med samma belopp 2022.

Regeringen avser att ge Boverket i uppdrag att bl.a. se över eventuella hinder avseende fastighetsägares möjligheter att påverka ett områdes trygghet och säkerhet. Anslaget ökas därför med 2 000 000 kronor 2021.

Regeringen har i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:4) föreslagit att anslaget ska ökas med 4 000 000 kronor för Boverkets deltagande i den administrativa handläggningen av ett nytt ekonomiskt stöd till enskilda näringsidkare vars nettoomsättning minskat i större omfattning till följd av spridningen av sjukdomen covid-19. Eftersom stödet kommer att behöva handläggas även under 2021, och för att förstärka it-infrastrukturen för Boverkets stödadministration, ökas anslaget med 31 000 000 kronor.

Anslaget föreslås minskas med 188 000 kronor 2021 för att finansiera förvaltningsgemensam digital infrastruktur, se utg.omr. 22 Kommunikation, avsnitt 4.1.1. För 2022 och 2023 beräknas anslaget av samma anledning minskas med 263 000 kronor respektive 243 000 kronor.

Anslaget minskas med 930 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minskas med samma belopp.

Regeringen föreslår att 342 583 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Boverket* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 294 914 000 respektive 267 552 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

De kreditgarantier som Boverket administrerar är försäkringar som långivare kan teckna för lån till ny- och ombyggnad av bostäder och vid förvärv av fastighet som ombildas till kooperativ hyresrätt. Garantierna ger långivaren ett skydd mot kreditförluster och minskar behovet av topplån eller egen kapitalinsats för den som bygger bostäder. Kreditgarantierna får utfärdas för

- ny- och ombyggnad av bostäder,
- avlösen av kommunala borgensåtaganden,
- lån till kooperativa hyresrättsföreningar, och
- vissa kommunala åtaganden för boendet.

Bestämmelserna om kreditgarantier finns i förordningen (2020:255) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande och förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Finansieringen av dessa garantier sker utanför statens budget genom avgifter som ska täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna. Avgifterna ska också täcka finansieringen av sådana fastighetsförvärv som Boverket undantagsvis får göra för att skydda statligt garanterade lånefordringar.

Tabell 3.14 Garantier

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2019		3 984	5 244	-1 260	35 448
Prognos 2020		5 109	5 580	-471	34 977
Budget 2021		3 929	6 080	-2 151	32 931

3.6.5 1:5 Statens geotekniska institut

Tabell 3.15 Anslagsutveckling 1:5 Statens geotekniska institut

Tusental kronor

2019	Utfall	47 641	Anslagssparande	1 010
2020	Anslag	50 500 ¹	Utgiftsprognos	50 986
2021	Förslag	55 328		
2022	Beräknat	56 800 ²		
2023	Beräknat	52 368 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 56 319 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 51 328 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens geotekniska instituts (SGI) förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 3.16 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:5 Statens geotekniska institut

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	50 500	50 500	50 500
Pris- och löneomräkning ²	1 158	1 599	2 205
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	3 670	4 701	-337
varav BP21 ³	3 670	4 670	-330
- Generell besparing i statsförvaltningen	-330	-330	-330
- Minskad risk för ras och skred genom rådgivning till myndigheter och kommuner	4 000	5 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	55 328	56 800	52 368

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att finansiera arbetet med stärkt stöd och rådgivning till myndigheter och kommuner i fråga om risk för ras och skred ökas anslaget med 4 000 000 kronor 2021 och 5 000 000 kronor 2022.

Anslaget minskas med 330 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minskas med samma belopp.

Regeringen föreslår att 55 328 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Statens geotekniska institut* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 56 800 000 respektive 52 368 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.17 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

	Intäkter
Utfall 2019	14 788
(varav tjänsteexport)	0
Prognos 2020	14 000
(varav tjänsteexport)	0
Budget 2021	15 000
(varav tjänsteexport)	0

Intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten består av uppdragsverksamhet och disponeras av SGI. Myndighetens uppdragsverksamhet har som ekonomiskt mål att den ska bidra till att täcka verksamhetens kostnader. Intäkterna från verksamheten redovisas i tabell 3.17. Det ackumulerade underskott som uppstått under tidigare perioder reglerades under 2019.

3.6.6 1:6 Lantmäteriet

Tabell 3.18 Anslagsutveckling 1:6 Lantmäteriet

Tusental kronor

2019	Utfall	614 615	Anslagssparande	15 986
2020	Anslag	660 686 ¹	Utgiftsprognos	667 042
2021	Förslag	669 014		
2022	Beräknat	670 030 ²		
2023	Beräknat	677 910 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 665 383 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 665 813 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Lantmäteriets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för riksgränskommissionens arbete med översyn av riksgränsen mellan Sverige och Norge samt för utgifter för bidrag till Onsala rymdobservatorium för att upprätthålla och utveckla den geodetiska infrastrukturen.

Regeringens överväganden

Tabell 3.19 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:6 Lantmäteriet

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	660 686	660 686	660 686
Pris- och löneomräkning ²	9 882	14 565	22 066
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 554	-5 221	-4 842
varav BP21 ³	-1 956	-5 591	-5 417
- Utredning om stämpelskatt	3 000		
- Förvaltningsgemensam digital infrastruktur	-1 586	-2 221	-2 047
- Generell besparing i statsförvaltningen	-3 370	-3 370	-3 370
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	669 014	670 030	677 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen avser att ge Lantmäteriet i uppdrag att utreda förutsättningarna att beskatta olika former av överlåtelse av fast egendom lika. Mot denna bakgrund ökas anslaget med 3 000 000 kronor 2021. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:1 *Skatteverket* inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution minskas med motsvarande belopp.

Anslaget föreslås minskas med 1 586 000 kronor 2021 för att finansiera förvaltningsgemensam digital infrastruktur, se utg.omr. 22 Kommunikation, avsnitt 4.1.1. För 2022 och 2023 beräknas anslaget av samma anledning minskas med 2 221 000 kronor respektive 2 047 000 kronor.

Anslaget minskas med 3 370 000 kronor 2021 till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minskas med samma belopp.

Regeringen föreslår att 669 014 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Lantmäteriet* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 670 030 000 respektive 677 910 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.20 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2019	263 000	875 100	908 200	-33 100	-52 500
Prognos 2020	260 000	952 100	904 200	47 900	-4 600
Budget 2021	260 000	920 800	910 800	10 000	5 400

De offentligrättsliga avgifterna består dels av avgifter för lantmäteriförrättningar, som Lantmäteriet disponerar, dels av expeditonsavgifter för inskrivning enligt jordabalken m.m., vilka Lantmäteriet inte disponerar.

I februari 2020 slutrapporterade Lantmäteriet ett uppdrag om att redovisa åtgärder för att hantera det ackumulerade underskottet inom bl.a. den offentligrättsliga avgiftsbelagda verksamheten (Fi2020/00858/SPN). Myndigheten redovisade även åtgärder för att verksamheten långsiktigt ska komma i balans. De negativa resultaten och det ackumulerade underskottet har bl.a. uppstått på grund av kompetensbrist, ålderdomliga och ineffektiva tekniska stöd samt utmaningar att införa nya arbetsätt. Under 2020 har åtgärder vidtagits för att individanpassa introduktionen av nya medarbetare och rekrytering sker nu kontinuerligt för att säkra kompetensförsörjningen. En ökning av den debiterbara tiden innebär, tillsammans med minskade kostnader, att en stor del av det ackumulerade underskottet väntas täckas under 2020. De minskade kostnaderna består huvudsakligen av den minskning av resor, kurser och konferenser som skett med anledning av spridningen av covid-19. Lantmäteriet bedriver även ett omfattande utvecklingsarbete för att digitalisera fastighetsbildningsverksamheten. Detta innefattar bl.a. ett nytt stöd för handläggning som ska leda till mer effektiva och fler digitala processer och arbetsätt., vilket förväntas bidra till att uppnå ett långsiktigt balanserat resultat.

Tabell 3.21 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2019	126 200	123 300	2 900	-1 200
(varav tjänsteexport)	54 300	45 600	8 700	5 400
Prognos 2020	124 000	131 000	-7 000	-8 200
(varav tjänsteexport)	40 900	42 700	-1 800	3 600
Budget 2021	133 200	139 200	-6 000	-14 200
(varav tjänsteexport)	55 000	53 600	1 400	5 000

Lantmäteriet bedriver uppdrag i anslutning till fastighetsbildning, myndighets-samverkan samt tjänsteexport.

Tabell 3.22 Övrig avgiftsfinansierad verksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2019	356 500	371 900	-15 400	51 000
Prognos 2020	343 100	361 800	-18 700	32 300
Budget 2021	361 100	381 000	-19 900	12 400

I tabell 3.22 redovisas de avgifter som finansierar pantbrevsverksamheten samt delar av Lantmäteriets tillhandahållande av fastighetsinformation och geografisk information.

3.6.7 1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer

Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer

Tusental kronor

2019	Utfall	54 672	Anslagssparande	185 329
2020	Anslag	165 000 ¹	Utgiftsprognos	161 535
2021	Förslag	955 000		
2022	Beräknat	2 400 000		
2023	Beräknat	1 000 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus upplåtna med hyresrätt samt för statsbidrag till förnyelse av utomhusmiljöer. Anslaget får även användas för merkostnader för att administrera anslaget.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 500 000 000 kronor 2022 och 2023.

Skälen för regeringens förslag: För att skapa goda planeringsförutsättningar är det nödvändigt att kunna fatta beslut om stöd som medför behov av medel kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 500 000 000 kronor 2022 och 2023.

Tabell 3.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer

Tusental kronor

	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Ingående åtaganden	0		
Nya åtaganden	1 500 000		
Infriade åtaganden	0	-1 000 000	-500 000
Utestående åtaganden	1 500 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande	1 500 000		

Regeringens överväganden**Tabell 3.25 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer**

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	165 000	165 000	165 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	790 000	2 235 000	835 000
varav BP21	900 000	2 400 000	1 000 000
- Energieffektivisering och renovering	900 000	2 400 000	1 000 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	955 000	2 400 000	1 000 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen bedömer att det krävs stora investeringar för att uppnå både förbättrad energiprestanda och åtgärda renoveringsbehovet i det befintliga byggnadsbeståndet. Mot denna bakgrund ökas anslaget med 900 000 000 kronor 2021, 2 400 000 000 kronor 2022 och 1 000 000 000 kronor 2023.

Regeringen föreslår att 955 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 2 400 000 000 respektive 1 000 000 000 kronor.

3.6.8 1:8 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande**Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:8 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande**

Tusental kronor

2019	Utfall	1 676 603	Anslagssparande	573 397
2020	Anslag	2 100 000 ¹	Utgiftsprognos	2 373 475
2021	Förslag	3 150 000		
2022	Beräknat	4 050 000		
2023	Beräknat	4 900 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för att anordna nya hyresbostäder och bostäder för studerande. Anslaget får även användas för utgifter för att administrera anslaget.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:8 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 300 000 000 kronor 2022–2024.

Skälen för regeringens förslag: För att skapa goda planeringsförutsättningar är det nödvändigt att kunna fatta beslut om stöd som medför behov av medel kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 för anslaget 1:8 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 300 000 000 kronor 2022–2024.

Tabell 3.27 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande

Tusental kronor

	Utfall 2019	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024
Ingående åtaganden	4 487 341	5 549 461	7 349 461			
Nya åtaganden	2 587 610	3 900 000	5 100 539			
Infriade åtaganden	-1 525 490	-2 100 000	-3 150 000	-2 950 000	-3 000 000	-3 350 000
Utestående åtaganden	5 549 461	7 349 461	9 300 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	6 000 000	7 500 000	9 300 000			

Regeringens överväganden

Tabell 3.28 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	2 100 000	2 100 000	2 100 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	1 050 000	1 950 000	2 800 000
varav BP21		1 100 000	1 900 000
- Förstärkning av investeringsstödet för bostäder		1 100 000	1 900 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 150 000	4 050 000	4 900 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Osäkerheten om pandemins fortsatta utveckling och hur snabbt ekonomin kommer att återhämta sig bedöms hålla tillbaka bostadsbyggandet, som väntas fortsätta sjunka 2020. Behovet av hyresbostäder som fler hushåll har möjlighet att betala är dock fortsatt stort. Regeringen anser därför att utbudet av bostäder med en relativt lägre hyra bör främjas. Mot denna bakgrund beräknas anslaget 1:8 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* ökas med 1 100 000 000 kronor 2022 och med 1 900 000 000 kronor 2023.

Regeringen föreslår att 3 150 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 4 050 000 000 respektive 4 900 000 000 kronor.

3.6.9 1:9 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Tabell 3.29 Anslagsutveckling 1:9 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Tusental kronor

2019	Utfall	32 352	Anslagssparande	1 648
2020	Anslag	34 000 ¹	Utgiftsprognos	33 654
2021	Förslag	20 000		
2022	Beräknat	0		
2023	Beräknat	0		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till åtgärder mot radon i byggnader. Anslaget får även användas för utgifter för att administrera anslaget.

Regeringens överväganden

Tabell 3.30 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:9 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	34 000	34 000	34 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-14 000	-34 000	-34 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	20 000	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 20 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder* för 2021.

3.6.10 Innovativt och hållbart byggande

Tabell 3.31 Anslagsutveckling 1:10 Innovativt och hållbart byggande

Tusental kronor

2019	Utfall	26 576	Anslagssparande	33 424
2020	Anslag	25 000 ¹	Utgiftsprognos	11 018
2021	Förslag	37 000		
2022	Beräknat	0		
2023	Beräknat	0		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för att främja innovativt och hållbart byggande av bostäder. Anslaget får även användas för utgifter för att administrera anslaget.

Regeringens överväganden**Tabell 3.32 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 1:10 Innovativt och hållbart byggande**

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	25 000	25 000	25 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	12 000	-25 000	-25 000
varav BP21	37 000		
- Innovativt bostadsbyggande, ingångna åtaganden	37 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	37 000	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att hantera ingångna åtaganden ökas anslaget 1:10 *Innovativt och hållbart byggande* med 37 000 000 kronor 2021.

Regeringen föreslår att 37 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Innovativt och hållbart byggande* för 2021.

4 Konsumentpolitik

4.1 Mål för området

Se avsnitt 2.4.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatet bedöms utifrån indikatorer och bedömningsgrunder som avser upprätthållandet av det konsumentskyddande regelverket, tvistlösning utanför domstol, information och vägledning för konsumenter samt insatser för att främja hållbar konsumtion. De centrala indikatorer som används vid resultatbedömningen är följande:

- andelen företag som frivilligt rättat sig efter Konsumentverkets tillsynsbeslut i marknadsrättsliga ärenden,
- andelen företag som frivilligt rättat sig efter Konsumentverkets tillsynsbeslut i produktsäkerhetsärenden,
- andelen företag som följt Allmänna reklamationsnämndens (ARN) rekommendationer, och
- antalet besökare på konsumentupplysningstjänsten Hallå konsumenters webbplats.

En heltäckande resultatbedömning på området kan inte göras utifrån en begränsad uppsättning kvantitativa indikatorer. Vid sidan av de centrala resultatindikatorerna används därför även andra indikatorer och bedömningsgrunder. Det gäller särskilt insatser avsedda att bidra till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. Det bör även beaktas att det utöver insatserna inom konsumentpolitiken är många andra faktorer som påverkar utvecklingen på konsumentmarknaderna.

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 Ändamålsenliga insatser för att motverka affärsmetoder som skadar konsumenter

Konsumentverkets arbete för att motverka affärsmetoder som skadar konsumenter har utgått från omvärldsbevakning och analyser av identifierade problem, samt från bedömningar av behovet av förtydliganden och praxis. Insatserna, från förebyggande branschsamtal till att väcka talan i domstol, har valts utifrån bedömningar av vad som är mest ändamålsenligt. Den centrala indikatorn för resultatbedömningen är i vilken utsträckning företag frivilligt rättat sig efter det att brister påtalats (se tabell 4.1).

Tabell 4.1 Andelen företag som frivilligt rättat sig efter Konsumentverkets tillsynsbeslut i marknadsrättsliga ärenden

Procent	2017	2018	2019
Andel frivilliga rättelser	77	77	82

Källa: Konsumentverkets årsredovisningar för 2017, 2018 och 2019.

Den höga och stabila andelen frivilliga rättelser tyder på att tillsynen har fortsatt att vara träffsäker. Att många företag ändrat sina affärsmetoder efter påtalanden från Konsumentverket innebär i dessa fall att affärsmetoder som riskerar att skada

konsumenterna har försvunnit från marknaderna. Myndigheten har bl.a. bedrivit ett aktivt tillsynsarbete avseende marknadsföring med miljöargument. I samband med spridningen av sjukdomen covid-19 skedde en ökning av marknadsföring av erbjudanden som inte levde upp till lagstiftningens krav och Konsumentverket vidtog snabbt tillsynsåtgärder.

Fastighetsmäklarinspektionen har i enlighet med uppdrag från regeringen utökat och utvecklat sin tillsynsverksamhet. En indikator på tillsynens bidrag till en välfungerande marknad för fastighetsmäklartjänster är andelen beslut om disciplinpåföljd som fattats av myndigheten som efter överklagande av berörd mäklare fastställts i domstol (se tabell 4.2).

Tabell 4.2 Andelen överklagade beslut av Fastighetsmäklarinspektionen som fastställts av domstol

Procent	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andelen överklagade beslut som fastställdes av domstol	74	76	68	95	80	78

Källa: Fastighetsmäklarinspektionens årsredovisningar för 2016 och 2019, egen bearbetning.

Den relativt höga andelen av de överklagade besluten där domstolen fastställt Fastighetsmäklarinspektionens beslut tyder på att myndighetens beslut i huvudsak varit korrekta och att bristande efterlevnad av regelverket fått konsekvenser i form av t.ex. varningar. Det innebär att myndighetens arbete har bidragit till att upprätthålla spelreglerna på marknaden för fastighetsmäklartjänster.

4.3.2 God regelefterlevnad på produktsäkerhetsområdet

Konsumentverkets insatser på produktsäkerhetsområdet har grundat sig på riskanalyser om bristande säkerhet hos produkter på konsumentmarknaderna, och utifrån vilken typ av insats som bedömts som mest ändamålsenlig. En central indikator för resultatet är graden av frivilliga rättelser vid påpekanden från Konsumentverket om bristande produktsäkerhet (se tabell 4.3).

Tabell 4.3 Andelen företag som frivilligt rättat sig efter Konsumentverkets tillsynsbeslut i produktsäkerhetsärenden

Procent	2017	2018	2019
Andel frivilliga rättelser	98	88	94

Källa: Konsumentverkets årsredovisningar för 2017, 2018 och 2019.

Den höga och jämna nivån på antalet frivilliga rättelser indikerar att de insatser myndigheten genomfört har varit välmotiverade. Det har lett till att produkter som inte är säkra har korrigerats eller avlägsnats från marknaden. Detta har i sin tur medfört att riskerna för att konsumenter skadar sig har minskat, och till att företag inte kunnat skaffa sig konkurrensfördelar genom att göra avkall på säkerheten.

4.3.3 En trovärdig och effektiv tvistlösning utanför domstol

ARN:s tvistlösning utanför domstol ska erbjuda ett enklare förfarande än domstolsprövning och bildar samtidigt viktig praxis på konsumentmarknaderna. En central indikator för verksamhetens bidrag till välfungerande konsumentmarknader är andelen av ARN:s beslut som följts av företagen (se tabell 4.4). En indikator för myndighetens förmåga att producera en effektiv tvistlösning är antalet avgjorda ärenden. År 2014–2019 ökade antalet ärenden som väcktes hos ARN med i genomsnitt över 16 procent per år. Det har, i kombination med att många ärenden blivit mer omfattande och

komplexerade, medfört stora svårigheter för myndigheten att fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt och i enlighet med lagstiftningens krav. Riksdagen beslutade därför i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2020 att öka myndighetens anslag (prop. 2019/20:1 utg.omr. 18, bet. 2019/20:CU1, rskr. 2019/20:96).

Tabell 4.4 Efterlevnad av ARN:s rekommendationer och antal avgjorda ärenden

Procent, antal

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel beslut som följts av företagen	77	81	78	79	79	78
Antal avgjorda ärenden	10 795	11 967	13 694	14 411	15 636	20 087

Källa: Allmänna reklamationsnämndens årsredovisning för 2019.

Den höga och stabila nivån på företagens följsamhet innebär att förtroendet för ARN:s verksamhet är högt. Det ökande antalet avgjorda ärenden visar att verksamheten fungerat väl, trots att de ärenden som kommit till myndigheten blivit fler samt mer omfattande och komplexa. Ökningen av antalet inkomna ärenden, som ytterligare förstärkts till följd av konsekvenserna av spridningen av covid-19, har dock fortsatt att utgöra en stor utmaning för myndigheten.

4.3.4 Ett välanvänt konsumentstöd

Konsumentstödet har främst tillhandahållits av Konsumentverket inom ramen för upplysningstjänsten Hallå konsument, både på webben och genom individuell vägledning i olika former, och genom andra mer avgränsade tjänster. Syftet har varit att ge konsumenter ett bra beslutsstöd inför och efter ett köp, samt i frågor kopplade till bl.a. privatekonomi och hållbar konsumtion. En hög användning av tjänsten tyder på ett tillgängligt och relevant konsumentstöd. En central indikator för stödets räckvidd är antalet besök på Hallå konsumenters webbplats. Ytterligare en indikator är antalet konsumenter som fått svar på frågor vid individuell vägledning (se tabell 4.5).

Tabell 4.5 Antal besök på Hallå konsumenters webbplats och antal frågor besvarade av Hallå konsument

Antal, procent

	2016	2017	2018	2019
Antal besök på Hallå konsumenters webbplats	1 600 000	2 000 000	2 400 000	2 900 000
Antal frågor besvarade av Hallå konsument	94 000	97 000	100 000	99 000
- varav andel kvinnor	- ¹	50	50	49
- varav andel män	- ¹	50	50	51

¹ Inga uppgifter tillgängliga.

Källa: Konsumentverkets årsredovisning för 2019.

Den stora årliga ökningen i antalet besök visar att stödet som tillhandahålls genom Hallå konsumenters webbplats använts alltmer. Den jämna nivån på antalet frågor som besvaras av vägledningstjänsten indikerar att konsumenter drar nytta av tjänsten. Av statistiken framgår vidare att tjänsten, som tidigare, använts av kvinnor och män i samma utsträckning. För att kunna uppnå en så hög effektivitet som möjligt i upplysningstjänsten har myndigheten inlett ett arbete med att göra webbplatsen mer behovsanpassad. Att många konsumenter fått relevant information, både via webbplatsen och vägledningen, har stärkt förutsättningarna för att konsumenter agerar i enlighet med sina rättigheter och intressen. Spridningen av covid-19 har 2020 lett till ett kraftigt ökat tryck på vägledningen, främst i frågor som rör resor, evenemang och leveranser.

4.3.5 Varierande resultat för insatser för att främja hållbar konsumtion

Resultat av insatser för att främja hållbar konsumtion presenteras utifrån andra bedömningsgrunder än kvantitativa resultatindikatorer. I detta avsnitt presenteras de mest centrala resultaten.

Konsumentverket har utvärderat forumet för miljösmart konsumtion, både på egen hand och med extern hjälp. Av utvärderingarna har framkommit att forumet framför allt bidragit till att möta en stor efterfrågan på kunskap om konsumenters förutsättningar och beteenden när det gäller miljömässig hållbarhet, men att det endast i begränsad omfattning bidragit till ett starkare samarbete mellan olika aktörer på området.

Konsumentverket har verkat för att stimulera miljösmarta konsumtionsmönster. Trots marknadsföring har dock få konsumenter sökt den information om hållbar konsumtion som Konsumentverket tillhandahållit, och användningen av myndighetens webbverktyg för ändamålet har också varit ganska låg. Däremot har den nya versionen av Konsumentverkets undervisningsstöd för skolan, Lektionsbanken, inledningsvis varit välanvänd.

Den webbaserade informationstjänsten för remitteringar, Money from Sweden, hade 387 000 besök 2019, vilket var en ökning med 87 procent jämfört med föregående år. Ökningen var till stor del ett resultat av framgångsrik marknadsföring. Det kan konstateras att avgifterna för att skicka pengar genomgående sjunkit sedan tjänsten lanserades 2014. De genomsnittliga avgifterna var dock fortfarande högre än målet om 3 procent i Agenda 2030.

Att det nordiska miljömärket Svanen kunde fira sitt 30-årsjubileum 2019 visar att oberoende miljömärkning varit ett framgångsrikt sätt för företag att producera och marknadsföra mer miljövänliga produkter, samt ge konsumenter bättre förutsättningar att konsumera mer miljömässigt hållbart. Omsättningen av produkter märkta med Svanen och EU:s miljömärke EU Ecolabel fortsatte 2019 att öka i snabbare takt än hushållens konsumtion. Spridningen av covid-19 har dock medfört en minskad omsättning av miljömärkta produkter.

Det statsbidrag som förmedlas till organisationer verksamma på konsumentområdet har haft en tydlig hållbarhetsdimension, eftersom det i hög utsträckning tilldelats organisationer som är aktiva i frågor som rör konsumenter som kan vara särskilt utsatta och miljömässigt hållbar konsumtion. Samtliga slutredovisningar från mottagarna av statsbidraget har godkänts av Konsumentverket, vilket tyder på att syftet med bidraget uppnåtts.

4.4 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att målet för konsumentpolitiken till stor del har uppnåtts, med en hög grad av uppfyllelse för den del av målet som rör välfungerande marknader.

Insatserna för att uppnå en hög efterlevnad av de konsumentskyddande reglerna och motverka affärsmetoder som skadar konsumenter har varit till nytta för både konsumenter och den majoritet av företagen som följer reglerna. De bedöms ha bidragit till uppfyllelsen av målet om välfungerande konsumentmarknader.

Den stabila följsamheten till de beslut som fattas av ARN visar, tillsammans med den ökande kapaciteten hos myndigheten att hantera det ökande antalet ärenden, att verksamheten fungerat väl och att den har bidragit till att konsumentmarknaderna i stor utsträckning varit välfungerande.

Regeringen bedömer att den ökande användningen av Konsumentverkets upplysningstjänst Hallå konsument lett till ett mer välgrundat agerande från konsumenternas sida, vilket varit till nytta för berörda konsumenter och sannolikt haft en god inverkan på företagens agerande. Stödet bedöms därför ha bidragit till att skapa välfungerande konsumentmarknader.

Insatserna för att uppnå en mer hållbar konsumtion har uppfyllt sitt syfte, men haft olika genomslag. Den ökade omsättningen av miljömärkta produkter bedöms ha bidragit till en mer miljömässigt hållbar konsumtion och arbetet rörande marknadsföring med miljöargument bedöms ha bidragit till en ökad medvetenhet hos företagen. I övrigt har de insatser som rör socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion delvis haft ett större genomslag än de som rör miljömässigt hållbar konsumtion. Regeringen bedömer att de sistnämnda insatserna kan utvecklas för att i större utsträckning bidra till en mer hållbar konsumtion och till en cirkulär ekonomi.

4.5 Politikens inriktning

Konsumentmarknaderna fortsätter att förändras i snabb takt. Tillsammans med bredden i det konsumentpolitiska målet ställer det höga krav på konsumentpolitiken och myndigheterna. Utmaningarna har ökat ytterligare till följd av konsekvenserna av spridningen av covid-19 i form av bl.a. fler konsumentproblem på för konsumenterna viktiga marknader. Det har lett till fler ärenden hos ARN samt till nya utmaningar för Konsumentverkets tillsyn och till att fler konsumenter vänt sig till myndigheten.

4.5.1 Ett konsumentskydd i takt med utvecklingen

Konsumenter möter alltmer komplexa marknader, med många olika sorters erbjudanden i många olika kanaler och från nya typer av aktörer. Konsumentverkets arbete med att motverka att företag bryter mot det konsumentskyddande regelverket bör därför vara högt prioriterat. Vid gränsöverskridande överträdelser ska Konsumentverket samverka med tillsynsmyndigheter i andra EU-länder med hjälp av delvis nya, EU-gemensamma, tillsynsbefogenheter. Därutöver arbetar en utredning med att ta fram förslag om hur svenska myndigheter ska få möjlighet att använda skarpare sanktioner utifrån nya EU-regler (dir. 2020:13).

På produktsäkerhetsområdet kommer berörda myndigheter, däribland Konsumentverket, att få fler EU-gemensamma befogenheter för att förbättra möjligheterna att säkerställa att varor som säljs på EU:s inre marknad uppfyller krav på bl.a. säkerhet. Vidare kommer regelverket om allmän produktsäkerhet att ses över på EU-nivå. De ökade möjligheterna att koppla varor till digitalt innehåll kommer att beaktas i översynen.

4.5.2 En mer effektiv tillsyn av fastighetsmäklartjänster

Tillsynen av marknaden för fastighetsmäklartjänster planeras att under 2021 utvidgas till att även omfatta fastighetsmäklarföretag, och inte enbart enskilda fastighetsmäklare. Förändringen medför att Fastighetsmäklarinspektionen får i uppgift att även registrera, ta ut avgifter av och utöva tillsyn över fastighetsmäklarföretag. För att myndigheten ska klara uppgiften anser regeringen att dess anslag bör ökas.

4.5.3 Goda möjligheter för konsumenter att få tvister med företag prövade

Antalet ärenden från konsumenter som söker sig till ARN fortsätter att öka. En anledning till detta är att företag numera är skyldiga att upplysa konsumenter om möjligheten att få tvister prövade utanför domstol. Tvister som uppstått som en följd

av spridningen av covid-19 har inneburit att antalet ärenden ökat ytterligare. Förändringar har gjorts löpande för att effektivisera verksamheten. För att myndigheten ska kunna uppfylla de krav som regelverket ställer på handläggningstider, och klara sin uppgift, anser regeringen att anslaget bör ökas samt att ytterligare effektiviseringsåtgärder måste övervägas.

4.5.4 Ett mer ändamålsenligt och behovsanpassat konsumentstöd

Mer komplexa konsumentmarknader ökar också behovet av ett effektivt och behovsanpassat konsumentstöd. Det gäller inte minst konsumenter som har behov av särskilt stöd, exempelvis på grund av risk för överskuldssättning. Regeringen följer utvecklingen noga, och kommer så långt möjligt ta initiativ för att utveckla det konsumentstödande arbetet på lokal nivå. Konsumentverkets uppdrag att identifiera och stödja olika samhällsaktörer, däribland det civila samhällets organisationer, som kan hjälpa de konsumenter som har behov av särskilt stöd utgör en viktig del i arbetet.

Jämförelsetjänsten Money from Sweden bör även fortsättningsvis tillhandahållas för att bidra till att nå målet i Agenda 2030 om att avgifter för remitteringar ska understiga 3 procent av det överförda beloppet. För att uppnå så goda resultat som möjligt behöver tjänsten utvecklas och göras mer känd. Konsumentverkets anslag bör ökas för detta arbete.

4.5.5 Ett mer effektivt arbete med miljömässigt hållbar konsumtion

Konsumenters agerande spelar en viktig roll för att uppnå en mer miljömässigt hållbar konsumtion i linje med mål 12 i Agenda 2030 och de nationella miljömålen. Konsumenter har för närvarande varierande förutsättningar att agera miljömässigt hållbart och andra aktörers agerande kan ha stor påverkan på förutsättningarna. Ett så heltäckande kunskapsunderlag som möjligt underlättar överväganden om vilka insatser som bör göras för att konsumenter ska kunna agera mer miljömässigt hållbart och bidra till en mer cirkulär ekonomi. Konsumentverket har genom tidigare uppdrag som rört miljömässigt hållbar konsumtion byggt upp kunskaper på området. Myndigheten har fått i uppdrag att identifiera hinder som försvårar för konsumenter att göra miljömässigt hållbara val, samt för- och nackdelar med olika typer av åtgärder för att motverka dessa hinder. Myndigheten ska i redovisningen beakta konsumenternas varierande ekonomiska förutsättningar. Myndigheten ska tillhandahålla opartisk och användbar information till konsumenter om hur de kan konsumera mer miljömässigt hållbart samt göra denna information känd bland relevanta aktörer som kan vidareförmedla den, såsom skolan, lokala aktörer och det civila samhällets organisationer. När det gäller marknadsföring med miljöargument kommer överväganden att göras i samband med kommande initiativ på EU-nivå.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Konsumentverket

Tabell 4.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2019	Utfall	167 212	Anslagssparande	2 739
2020	Anslag	168 819 ¹	Utgiftsprognos	167 171
2021	Förslag	169 689		
2022	Beräknat	169 680 ²		
2023	Beräknat	171 617³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 168 347 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 168 347 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konsumentverkets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 4.7 Förändringar av anslagsnivå 2021–2023 för 2:1 Konsumentverket

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	169 819	169 819	169 819
Pris- och löneomräkning ²	2 402	3 765	5 747
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP21 ³	-2 532	-3 904	-3 904
- Money from Sweden	3 500	3 200	3 200
- Generell besparing i statsförvaltningen	-250	-250	-250
- Finansiering	-1000	-1000	-1000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	169 689	169 680	171 617

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att finansiera en ökning av anslaget 2:2 *Allmänna reklamationsnämnden* minskas anslaget med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2021.

För att finansiera drift och utveckling av Konsumentverkets jämförelsetjänst för remitteringar, Money from Sweden, ökas anslaget med 3 500 000 kronor 2021 och beräknas öka med 3 200 000 kronor 2022 och 2023. Finansiering sker genom att anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd minskas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 250 000 kronor till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minskas med samma belopp.

Regeringen föreslår att 169 689 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Konsumentverket* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 169 680 000 kronor respektive 171 617 000 kronor.

4.6.2 2:2 Allmänna reklamationsnämnden

Tabell 4.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2019	Utfall	50 657	Anslagssparande	-1 669
2020	Anslag	55 582 ¹	Utgiftsprognos	53 106
2021	Förslag	52 148		
2022	Beräknat	52 596 ²		
2023	Beräknat	53 209³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 52 148 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 52 148 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Allmänna reklamationsnämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 4.9 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 2:2 Allmänna reklamationsnämnden

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	52 582	52 582	52 582
Pris- och löneomräkning ²	676	1 134	1 760
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP21 ³	-1 110	-1 120	-1 133
- Generell besparing i statsförvaltningen	-110	-110	-110
- Tillskott med anledning av ökade ärendemängder	2 000	2 000	2 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	52 148	52 596	53 209

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att ARN ska kunna hantera de inkommande ärendenas stigande antal och komplexitet, och klara de krav som regelverket ställer på myndighetens handläggningstider, ökas anslaget med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2021. För att finansiera ökningen minskas anslaget 2:1 *Konsumentverket* med 1 000 000 kronor och anslaget 15:1 *Spelinspektionen* inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2021.

Anslaget minskas med 110 000 kronor till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minskas med samma belopp.

Regeringen föreslår att 52 148 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Allmänna Reklamationsnämnden* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 52 596 000 kronor respektive 53 209 000 kronor.

4.6.3 2:3 Fastighetsmäklarinspektionen

Tabell 4.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2019	Utfall	24 842	Anslagssparande	987
2020	Anslag	27 565 ¹	Utgiftsprognos	27 265
2021	Förslag	29 884		
2022	Beräknat	30 119 ²		
2023	Beräknat	30 463³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 29 883 tkr i 2021 års prisnivå.

³ Motsvarar 29 884 tkr i 2021 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Fastighetsmäklarinspektionens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 4.11 Förändringar av anslagsnivån 2021–2023 för 2:3 Fastighetsmäklarinspektionen

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	25 565	25 565	25 565
Pris- och löneomräkning ²	339	543	841
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	3 980	4 011	4 057
varav BP21 ³	3 980	3 980	3 980
- Generell besparing i statsförvaltningen	-20	-20	-20
- Utökad tillsyn	4 000	4 000	4 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	29 884	30 119	30 463

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2020. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2022–2023 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att finansiera utvidgningen av myndighetens tillsyn över marknaden för fastighetsmäklartjänster till att även omfatta fastighetsmäklarföretag ökas anslaget med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2021. Anslaget 1:9 *Statistiska centralbyrån* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning minskas med motsvarande belopp fr.o.m. 2021.

Anslaget minskas med 20 000 kronor till följd av en generell besparing (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 7.4) och beräknas fr.o.m. 2022 minskas med samma belopp.

Regeringen föreslår att 29 884 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Fastighetsmäklarinspektionen* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 30 119 000 kronor respektive 30 463 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666) har Fastighetsmäklarinspektionen rätt att ta ut registreringsavgifter från fastighetsmäklare i form av ansökningsavgifter och årliga avgifter.

Tabell 4.12 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt – kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2019	24 230	448	24 842	-164	14 212
Prognos 2020	24 230	450	28 175	-2020	11 338
Budget 2021	35 355	450	31 850	3 955	15 293

Det positiva ackumulerade resultatet beror på att intäkterna från de årliga avgifter fastighetsmäklarna betalar till Fastighetsmäklarinspektionen ökat snabbare än kostnaderna för myndighetens verksamhet. Dessutom räknar myndigheten med att få in intäkter gällande tillsyn över fastighetsmäklarföretag för 2021. Regeringen följer utvecklingen.

4.6.4 2:4 Åtgärder på konsumentområdet

Tabell 4.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2019	Utfall	22 417	Anslagssparande	142
2020	Anslag	16 934 ¹	Utgiftsprognos	16 762
2021	Förslag	17 559		
2022	Beräknat	13 559		
2023	Beräknat	13 559		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till det civila samhällets organisationer som på olika sätt främjar konsumenternas intressen samt för statsbidrag till standardiseringsarbete.

Regeringens överväganden

Tabell 4.14 Förändringar av anslagsnivå 2021–2023 för 2:4 Åtgärder på konsumentområdet

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	16 934	16 934	16 934
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	625	-3 375	-3 375
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	17 559	13 559	13 559

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 559 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Åtgärder på konsumentområdet* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 13 559 000 kronor respektive 13 559 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2021 för anslaget 2:4 *Åtgärder på konsumentområdet* besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor för 2022 och 2023.

Skälen för regeringens förslag: Organisationer som främjar konsumenternas intressen och som får bidrag inom ramen för detta anslag kan ha behov av att planera sin verksamhet för kommande år. Beslut om sådana bidrag bör av denna anledning kunna omfatta en längre period än ett år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2021 för anslaget 2:4 *Åtgärder på konsumentområdet* besluta om ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor för 2022 och 2023.

Tabell 4.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:4 Åtgärder på konsumentområdet

Tusental kronor

	Utfall 2019	Prognos 2020	Förslag 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Ingående åtaganden					
Nya åtaganden					
Infriade åtaganden			-15 000	-7000	-8000
Utestående åtaganden					
Erhållet/förslaget bemyndigande			15 000		

4.6.5 2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter

Tabell 4.16 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2019	Utfall	3 874	Anslagssparande	
2020	Anslag	4 374 ¹	Utgiftsprognos	4 374
2021	Förslag	4 374		
2022	Beräknat	4 374		
2023	Beräknat	4 374		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2020 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter och vid behov till information om märkningen. Statsbidraget betalas till Miljömärkning Sverige AB, som ansvarar för det nordiska miljömärkningssystemet Svanen och EU-miljömärket EU Ecolabel i Sverige.

Regeringens överväganden**Tabell 4.17 Förändringar av anslagsnivå 2021–2023 för 2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter**

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Anvisat 2020¹	4 374	4 374	4 374
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 374	4 374	4 374

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2019 (bet. 2019/20:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 4 374 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Bidrag till miljömärkning av produkter* för 2021. För 2022 och 2023 beräknas anslaget till 4 374 000 kronor respektive 4 374 000 kronor.